

สรุปสาระสำคัญการรับฟังความคิดเห็นสาธารณะในวงจำกัด (Focus Group) ต่อกรณีการรวมธุรกิจระหว่าง บริษัท โทร คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) และบริษัท โทเทิล แอ็คเซ็ส คอมมูนิเคชั่น จำกัด (มหาชน) วันจันทร์ที่ 9 พฤษภาคม 2565

กลุ่ม	ความเห็น
1. กลุ่มธุรกิจต้นน้ำ (Vertical)	
ช่องทางที่ 1 แสดงความคิดเห็นในที่ประชุม	
กลุ่ม Infrastructure	<ul style="list-style-type: none"> การควบรวมจะส่งผลกระทบต่อทุกอุตสาหกรรมค่อนข้างมาก เนื่องจากมีจำนวนผู้ให้บริการน้อยลง โดยเฉพาะตลาดโทรศัพท์เคลื่อนที่ที่มีผู้ให้บริการน้อยรายอยู่แล้ว ซึ่ง NT ในฐานะผู้ให้บริการก็จะได้รับผลกระทบดังกล่าวด้วย โดยอยากให้ กสทช. ศึกษากรณีของ EU Commission ในการพิจารณาและออกมาตรการเฉพาะของการควบรวมระหว่าง Vodafone กับ Telecom Italy's ในปี 2020 โดย EU Commission ไม่เพียงคำนึงว่าจะไม่มีผู้ให้บริการรายใหญ่เกิดขึ้นในตลาด แต่ได้คำนึงถึงในกรณีที่ผู้ให้บริการรายเดิมอาจจะได้รับผลกระทบและต้องออกจากตลาดด้วย เนื่องจากว่าท้ายที่สุดแล้วผลกระทบทั้งหมดจะส่งไปถึงผู้ใช้บริการ ปัจจุบันมีการเปลี่ยนผ่านสู่ความเป็นดิจิทัลมากขึ้น กสทช. ควรจะทบทวนกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องว่ายังคงสอดคล้องและส่งเสริมการแข่งขันที่มีแนวโน้มเปลี่ยนแปลงไปในด้านของดิจิทัลมากกว่าโทรคมนาคมหรือไม่
ช่องทางที่ 2 แสดงความคิดเห็นผ่านทางอีเมล	
กลุ่ม Infrastructure	<ul style="list-style-type: none"> การรวมธุรกิจจะทำให้ค่าดัชนี HHI เปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นจากเดิมมากกว่า 100 ตามประกาศ กสทช. เรื่อง มาตรการกำกับดูแลการรวมธุรกิจในกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. 2561 ถือว่าทำให้เกิดการครอบงำตลาด และการแข่งขันลดลงชัดเจน สภาพตลาดจะมีลักษณะผูกขาด ส่งผลให้อุปสรรคในการเข้าสู่ตลาดของผู้ประกอบการรายใหม่เพิ่มขึ้น และผู้ประกอบการรายเดิมแข่งขันได้ยากขึ้น มีการครอบครองทรัพยากรคลื่น และโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็นเพิ่มขึ้น ส่งผลกระทบต่อคุณภาพบริการ และอัตราค่าบริการ บริษัท NewCo จะมีทรัพยากรคลื่นเป็นจำนวนมาก ส่งผลต่อศักยภาพ และการแข่งขันที่ไม่เป็นธรรม รวมทั้งขัดต่อหลักเกณฑ์ในการประมูล ดังนั้น กสทช. ควรมีมาตรการเยียวยาที่เหมาะสมให้กับผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องทุกราย การควบรวมจะส่งผลต่อกิจการโทรคมนาคมประเภทขายส่ง ทำให้ผู้ประกอบการที่ได้รับใบอนุญาตขายต่อบริการได้น้อยลง ทำให้ไม่มีการแข่งขันเนื่องจากเหลือผู้ประกอบการ MVNO น้อยรายและค่าบริการสูงขึ้น กสทช. ควรสนับสนุนการแข่งขันเสรีอย่างเป็นธรรม ส่งเสริมการเข้าสู่ตลาดของผู้ให้บริการรายใหม่ หากให้มีการควบรวมธุรกิจ กสทช. ควรปรับปรุงกระบวนการขั้นตอนการกำกับดูแลให้มีความยืดหยุ่น และปรับระยะเวลาในการพิจารณาการยกเลิกสัญญา MVNO ให้มีความรวดเร็วมากขึ้น

กลุ่ม	ความเห็น
2. กลุ่มธุรกิจ Horizontal	
ช่องทางที่ 1 แสดงความคิดเห็นในที่ประชุม	
2.1 กลุ่มผู้ให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ภายในประเทศ	<ul style="list-style-type: none"> ■ AIS มีความพร้อมที่จะแข่งขันอย่างเสรีและเป็นธรรมภายใต้บทบัญญัติแห่งกฎหมายและกติกาที่ กสทช. กำหนดอย่างไรก็ตาม การปล่อยให้ผู้เล่นรายใหญ่ในประเทศลดจำนวนลงจาก 3 ค่าย เหลือ 2 ค่าย ย่อมเป็นการลดทางเลือกในการใช้บริการโทรคมนาคมของประชาชน ไม่ว่าจะเป็นทางเลือกด้านโปรโมชั่นราคา ทางเลือกด้านบริการหลังการขาย และทางเลือกด้านคุณภาพสัญญาณ การแข่งขันก็ย่อมน้อยลง เป็นสัญญาณสิ้นสุดของการทำสงครามราคา ■ การควบรวมนี้มีผลกระทบต่ออย่างมาก ไม่เพียงผู้ใช้บริการ แต่มีผลกระทบต่อผู้ประกอบการรายย่อย ผู้รับเหมา ผู้แทนจำหน่าย ร้านลูกตู้ และผู้ให้บริการเสริมต่าง ๆ ด้วย เนื่องจากผู้ควบรวมกันก็หวังจะลดต้นทุนที่ซ้ำซ้อนก็จะเกิดการลดการจ้างงาน ผู้รับเหมา ยกเลิกพื้นที่เช่า ทั้งหมดนี้จะทำให้เกิดการหดตัวของอุตสาหกรรมและส่งผลไปถึงผู้ประกอบการรายย่อยที่ไม่มีอำนาจต่อรองอาจจะต้องล้มหายตายจากไป ■ AIS เป็นผู้เสียหายเหมือนกันในการที่เกิดการควบรวม เพราะว่าผู้ควบรวมจะมีการถือครองคลื่นความถี่บางย่านเกินกว่าที่ กสทช. อนุญาตในการประมูลคลื่นความถี่ที่ผ่านมา หาก กสทช. ยินยอมให้ 2 รายควบรวมกัน บริษัทก็เห็นว่า กสทช. ควรจะมีส่วนเยียวยาความเสียหายให้กับบริษัทด้วย ■ กสทช. ควรเสริมสร้างผู้ประกอบการโทรคมนาคมของไทยให้เข้มแข็ง ซึ่งไม่จำเป็นต้องให้เกิดการควบรวมและลดทางเลือกของผู้ใช้บริการ เช่น การหา Strategic partner การใช้โครงสร้างพื้นฐานร่วมกัน (Network Infrastructure sharing) เพื่อที่จะลดต้นทุน หรือการใช้ช่องทางการจัดจำหน่ายร่วมกัน (Operator shop) การใช้บริการข้ามโครงข่าย (Roaming) เพื่อให้สามารถใช้คลื่นความถี่ได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวได้มีความร่วมมืออยู่แล้วโดย NT การใช้วิธีการควบรวมจะทำให้บริษัททั้งสองได้รับประโยชน์จากการลดการแข่งขันและอาจจะทำให้ผู้ใช้บริการเสียประโยชน์ อีกทั้ง ผู้ให้บริการรายใหญ่ลำดับที่ 2 และ 3 ยังคงมีความสามารถในการแข่งขันกับ AIS และยังคงความสามารถในการทำกำไร ■ กสทช. ควรมีมาตรการช่วยเหลือผู้ประกอบการโทรคมนาคม และกำกับดูแลผู้ให้บริการ OTT เช่น ลดภาระค่าคลื่นความถี่และค่าธรรมเนียมต่าง ๆ
	<ul style="list-style-type: none"> ■ การรวมธุรกิจในครั้งนี้มีขนาดใหญ่และมีผลกระทบต่ออุตสาหกรรมในวงกว้าง ซึ่ง กสทช. ควรจะมีอำนาจในการพิจารณาอนุญาตหรือไม่อนุญาตการรวมธุรกิจ ไม่ใช่เพียงแค่รับทราบการรวมธุรกิจ ตามประกาศ กสทช. เรื่อง มาตรการกำกับดูแลการรวมธุรกิจในกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. 2561 ที่ได้ระบุว่าที่ยื่นรายงานนี้ให้ถือว่าการขออนุญาตตามประกาศ กทช. เรื่อง มาตรการเพื่อป้องกันมิให้มีการกระทำอันเป็นการผูกขาดหรือก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรมในการแข่งขันในกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. 2549 อีกทั้ง สำนักงาน กชค. ได้ระบุว่าไม่มีหน้าที่ในการพิจารณาเนื่องจากกฎระเบียบของ กสทช. ได้กำหนดไว้แล้ว

กลุ่ม	ความเห็น
	<ul style="list-style-type: none"> ■ จากระยะเวลาการดำเนินการของ กสทช. ที่กำหนดให้ที่ปรึกษาอิสระมีเวลาการจัดทำความเห็นประกอบการรายงานการรวมธุรกิจภายใน 30 วัน และให้ เลขานุการ กสทช. รายงาน กสทช. ภายใน 60 วัน หากกำหนดให้ กสทช. มีรอบการดำเนินการ 90 วันจะทำให้ กสทช. มีระยะเวลาการพิจารณาเพียงแค่ 1 วัน ซึ่งอาจจะไม่เพียงพอ บริษัทจึงเห็นว่าระยะเวลา 90 วันไม่น่าจะเป็นข้อผูกมัดให้ กสทช. เร่งพิจารณาให้แล้วเสร็จ มิฉะนั้นจะก่อให้เกิดความเสียหายกับธุรกิจได้
	<ul style="list-style-type: none"> ■ จากรายงานการศึกษาของ EU ระบุว่า การรวมธุรกิจส่งผลให้ราคาเพิ่มขึ้นมากกว่า 50% โดยในส่วนใหญ่ที่เสียคือราคาเท่าเดิมหรือไม่มีผลกระทบ ซึ่ง กสทช. ควรมีการศึกษาผลกระทบอย่างละเอียดรอบคอบ ■ จากข้อมูล 193 ประเทศทั่วโลก พบว่าจะมีผู้ให้บริการอย่างน้อย 3 ราย และในกรณีที่มีผู้ให้บริการ 2 รายก็จะมีประชกรน้อยกว่า 10 ล้านราย ■ การพิจารณาดัชนี HHI ซึ่งเป็นที่นิยมใช้กันเพื่อประเมินระดับการแข่งขัน หากควรวรวมแล้วมีดัชนีดังกล่าวบ่งชี้ว่ามีการผูกขาด กสทช. ก็ควรนำมาพิจารณาด้วย ■ จากความเห็นของผู้เข้าร่วมหลายท่านระบุว่า AIS ผูกขาดตลาดโทรคมนาคม บริษัทมีความเห็นว่าที่ผ่านมา AIS มีความพยายามในการแข่งขันกับผู้ให้บริการอีกสองรายมาโดยตลอด ไม่ว่าจะเป็นพัฒนาเทคโนโลยี การพัฒนาพนักงานให้ดูแลผู้ใช้บริการได้เป็นอย่างดี แล้วก็ส่วนของบริการต่าง ๆ ที่นำความสะดวกมาให้ผู้ใช้บริการ จนกระทั่งได้รับความเชื่อถือจากผู้ใช้บริการ ■ ข้อกังวลในการสนับสนุน Startup บริษัทมีความเห็นว่าภายใต้ ecosystem ที่มีผู้ให้บริการ 3 ราย ไม่ได้ทำให้การแข่งขันแย่งลง กลับกลายเป็นทำให้การแข่งขันดีขึ้นทุกภาคส่วน
ช่องทางที่ 2 แสดงความคิดเห็นผ่านทางอีเมล	
2.2 กลุ่มผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ต	<ul style="list-style-type: none"> ■ เห็นว่าควรส่งเสริมการแข่งขันในอุตสาหกรรมบริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ให้มีมากขึ้น เพราะมีความยั่งยืนและเป็นประโยชน์ต่อประชาชนในระยะยาว ■ กสทช. ควรพิจารณาผลักดันส่งเสริมให้มีการขอรับใบอนุญาตและให้บริการของผู้ให้บริการ MVNO ให้มีจำนวนมากขึ้น และให้ดำเนินกิจการได้อย่างเข้มแข็ง ดำรงอยู่ในตลาดได้อย่างยาวนาน ■ กสทช. ควรปรับปรุงกฎกติกาในการกำกับดูแลให้เอื้อให้ตลาด MVNO ขยายตัวได้ และให้ผู้ให้บริการ MVNO มีความสามารถในการเจรจากับ MNO ซึ่งจะส่งผลต่อการแข่งขันที่ดีขึ้น
ช่องทางที่ 3 ส่งเอกสารมายังสำนักงาน กสทช.	
2.1 กลุ่มผู้ให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ภายในประเทศ (Mobile	<ul style="list-style-type: none"> ■ การควรวรวมกิจการส่งผลให้ทางเลือกในการใช้บริการโทรคมนาคมของประชาชนลดลง ซึ่งจะเป็นการสิ้นสุดการแข่งขันอย่างรุนแรง ■ การควรวรวมกิจการส่งผลต่อในด้านลบต่อผู้ประกอบการรายย่อย เช่น การลดการจ้างงาน การยกเลิกพื้นที่เช่า ซึ่งจะก่อให้เกิดการหดตัวของอุตสาหกรรม

กลุ่ม	ความเห็น
Domestic Telephony)	<ul style="list-style-type: none"> ■ การควบรวมกิจการส่งผลให้บริษัทที่ควบรวมแล้ว ได้ถือครองคลื่นความถี่บางย่านมากเกินไปกว่าจำนวนที่ กสทช. อนุญาตในการจัดสรรคลื่นความถี่แต่ละชุด ทำให้ AWN จำเป็นต้องประมูลคลื่นในย่านอื่นมาเพิ่มเติมในต้นทุนที่สูงกว่า ซึ่งไม่เป็นธรรมและก่อให้เกิดความเสียหายกับบริษัท ดังนั้น หากมีการควบรวม AWN ควรจะได้รับการเยียวยาความเสียหาย ■ กสทช. มีอำนาจตามกฎหมายในการพิจารณาให้อนุญาตหรือไม่ให้อนุญาตการควบรวมธุรกิจ เนื่องจาก ข้อที่ 9 ของประกาศ กสทช. เรื่อง มาตรการกำกับดูแลการควบรวมธุรกิจในกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. 2561 ระบุว่า การรายงานตามข้อ 5 ให้ถือเป็นการอนุญาตจาก กสทช. ■ TRUE และ Dtac ไม่จำเป็นต้องควบรวมธุรกิจเพื่อให้สามารถแข่งขันได้ โดยทั้ง 2 บริษัท มีผลประกอบการที่ดีในการให้บริการ แต่หากกำไรสุทธิลดน้อยลงก็อาจเกิดจากปัจจัยอื่นอีกทั้ง กสทช. สามารถให้การสนับสนุนผู้ประกอบการโทรคมนาคมในด้านอื่นๆ ■ ไม่มีข้อกฎหมาย กฎ ระเบียบใดๆ ที่บริษัทควบรวมจะต้องร่วมลงทุนกับผู้ประกอบการ Startup
3. กลุ่มตัวแทนอุตสาหกรรม	
3.1 กลุ่มกิจการกระจายเสียง	
ช่องทางที่ 1 แสดงความคิดเห็นในที่ประชุม	
	<ul style="list-style-type: none"> ■ การรวมธุรกิจจะทำให้ทางเลือกผู้บริโภคน้อยลง และอัตราค่าบริการอาจจะสูงขึ้นหรือเท่าเดิม แต่อย่างไรก็ดี การรวมธุรกิจจะทำให้เกิดการส่งเสริม Startup ที่เกี่ยวกับ OTT และ SMEs ■ การมีอุตสาหกรรมโทรคมนาคมแข็งแกร่งขึ้นจะเป็นการดึงดูดการลงทุนจากต่างประเทศ
3.2 กลุ่ม Vendor	
ช่องทางที่ 1 แสดงความคิดเห็นในที่ประชุม	
	<ul style="list-style-type: none"> ■ ตลาดโทรคมนาคมมีการผูกขาดโดยผู้ให้บริการรายใหญ่ที่มีกำไรมากที่สุด ทำให้ผู้ประกอบการรายที่ 2 และ 3 ไม่สามารถแข่งขันได้ ■ กำไรของผู้ให้บริการรายใหญ่ที่สุดทำให้สามารถบริหารจัดการต้นทุนที่ดีกว่า เช่น ต้นทุนจากการประมูลคลื่นความถี่ที่มีมูลค่าสูง อีกทั้งต้องมีการขยายโครงข่ายหลังการประมูลจนทำให้เกิดสถานการณ์ die fast or die slow ■ การบริหารจัดการความถี่ด้วยกำไรที่มากกว่าก็ย่อมได้เปรียบกว่าผู้ให้บริการรายอื่น และทำให้เกิดเหตุการณ์กักตุนคลื่นความถี่หรือไม่ เนื่องจากบางรายได้ความถี่ไปก็ยังไม่มีการลงทุนอะไรทั้งสิ้น

กลุ่ม	ความเห็น
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ บริบทโทรคมนาคมในปัจจุบันมีความแตกต่างจากอดีต โดยอุตสาหกรรมโทรคมนาคมของประเทศไทยควรจะไปอยู่ในอุตสาหกรรมพื้นฐานในการสร้าง digital transform ซึ่งในระยะเวลาใน 2 ปีที่ผ่านมาประเทศไทยยังมีผู้ใช้บริการ 5G ยังมีไม่ถึง 5% ซึ่ง กสทช. อาจพิจารณาว่าการรวมธุรกิจจะสามารถกระตุ้นการลงทุน ยกเว้นประเทศได้หรือไม่ บทบาทของ กสทช. คือ Economics Regulator ซึ่งเป็น Regulator ทางด้านเศรษฐกิจ มุมมองไม่ใช่ Legal Regulator ที่มองในเรื่องของเรื่องกฎหมายเพียงอย่างเดียว เพราะฉะนั้น Economics Regulator มีความสำคัญการกำกับดูแลให้ธุรกิจโทรคมซึ่งเป็นธุรกิจพื้นฐานต่อเนื่องกับธุรกิจอื่น ๆ ของประเทศด้วย ▪ บริษัทให้ความเห็นว่า การให้เกิดการแข่งขันเสรีและเป็นธรรมตาม พ.ร.บ.คือ Equity Regulation ซึ่งไม่ใช่การกำกับดูแลทุกรายไม่ว่าจะเป็นรายเล็กรายใหญ่จะถูกกำกับดูแลด้วยมาตรการที่เท่ากัน แต่คืออาจจะต้องต่อเท้า ต่อขาให้รายเล็กเข้ามาแข่งขันได้อย่างเท่าเทียม ▪ ประโยชน์ของประเทศชาติ คือ แก้อื้อสามขา หนึ่งประโยชน์ของรัฐ สองประโยชน์ของอุตสาหกรรม สามประโยชน์ของผู้บริโภค หากเอาประโยชน์ของรัฐที่เน้นการประมูลเพื่อหารายได้แห่งรัฐเข้ามา อาจทำให้เสียประโยชน์ในด้านธุรกิจดิจิทัล ซึ่ง กสทช. ควรแสดงเจตจำนงและมุมมองประโยชน์ของประเทศชาติให้ชัดเจน
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ในต่างประเทศก็มีการควบรวมของผู้ให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ ส่วนใหญ่ก็จะเห็นในอดีตก็คือในช่วงยุคของการเปลี่ยนผ่านเทคโนโลยี เช่นในช่วงของยุคของ 3G และ 4G ซึ่งปัจจุบันตอนนี้ในประเทศไทยเราก็เริ่มเข้าสู่ในยุคของ 5G ซึ่งเห็นว่ามีผลกีดกันทั้งในภาคส่วนของทาง Operator ในทางภาคส่วนทางด้านทาง กสทช. แล้วก็และส่วนต่างๆ ใน Ecosystem ▪ การให้ความเชื่อมั่นเรื่อง Customer Experience ในด้านของคุณภาพของสัญญาณทั้งก่อนและหลังการควบรวม โดยบริษัท Huawei ก็จะทำางานร่วมกับทางภาคส่วนของทาง Operator และ Ecosystem ในการช่วยทำให้เกิดประโยชน์และ User Experience ที่ดีที่สุด และหวังว่าทาง กสทช. ก็จะทำให้การสนับสนุนและผลักดันในด้านของ 5G Ecosystem ต่อไปในระยะยาวเพื่อประโยชน์ของประเทศ
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ การควบรวมแล้วมีการแข่งขันมากขึ้น และประชาชนผู้บริการจะได้รับประโยชน์มากขึ้น โดยมีความเห็นว่า กสทช. มีการกำกับดูแลในด้านคุณภาพและอัตราค่าบริการที่ดีอยู่แล้ว ▪ จากข้อมูลของ South Asia Tech ระบุว่าตั้งแต่ปี 2558 เป็นต้นมา มีการลงทุนด้าน Startup น้อยลง หากการรวมธุรกิจจะเป็นการส่งเสริมนวัตกรรมใหม่ ๆ และมีเงินลงทุนใน Startup มากขึ้น ก็จะทำให้ประเทศไทยสามารถแข่งขันกับประเทศอื่นได้
ช่องทางที่ 2 แสดงความคิดเห็นผ่านข้อความใน webex	
	<p>ZTE มีประสบการณ์ในการช่วยการรวมธุรกิจหลายกรณีในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา จึงขอเรียนดังนี้</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ หลังจากผู้ให้บริการสามารถใช้โครงข่ายร่วมกันแล้ว จะเป็นการเพิ่มพูนการพัฒนา นวัตกรรม ซึ่งจะสร้างโอกาสในการพัฒนาอุตสาหกรรมโทรคมนาคม

กลุ่ม	ความเห็น
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ผู้ใช้บริการจะได้รับบริการที่ดีขึ้นหลังการรวมธุรกิจ เนื่องจากผู้ให้บริการจะมีการพัฒนา นวัตกรรมและมีการแข่งขันเทคโนโลยีผ่านการพัฒนาโครงข่าย ▪ การรวมธุรกิจจะเพิ่มโอกาสในการดึงดูดนักลงทุนจากต่างประเทศ ▪ การลดต้นทุนการบริหารจัดการจะทำให้ผู้ให้บริการสามารถเพิ่มความหลากหลายของ บริการ ▪ ทรัพยากรที่มีมากขึ้นหลังการรวมธุรกิจจะทำให้ผู้ให้บริการสามารถพัฒนา use cases ต่าง ๆ ในอุตสาหกรรมได้
ช่องทางที่ 3 แสดงความคิดเห็นผ่านทางอีเมล	
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ผู้ประกอบการและนักลงทุนต้องการการกำกับดูแลที่ชัดเจน เพราะการวางแผนลงทุนใน โครงข่ายส่วนใหญ่ไม่ได้ทำในระยะเวลาสั้นๆ ความชัดเจนของกฎระเบียบจึงสำคัญ บริษัท ๆ ที่เป็นผู้ผลิตและจำหน่ายอุปกรณ์โครงข่ายโทรคมนาคม จะได้วางแผนการขาย R&D เพื่อ support ผู้ประกอบการโทรคมนาคม ▪ กสทช. ควรมีความเท่าเทียมและไม่เลือกปฏิบัติ เพราะการรวบรวม CAT และ TOT ยัง สามารถทำได้โดยไม่มีการจัด Focus Group การรวบรวม TRUE และ Dtac ก็ควร สามารถทำได้ด้วยเช่นกัน
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ การรวมธุรกิจจะทำให้บริษัทมีความแข็งแกร่งขึ้น เพิ่มศักยภาพในการลงทุนในโครงข่าย 5G ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาประเทศและคุณภาพชีวิตประชาชน ▪ การรวมธุรกิจทำให้สามารถสร้างนวัตกรรมและ Smart solution ต่างๆที่เป็นประโยชน์ ต่อผู้บริโภค คุณภาพชีวิต และเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศ
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ การรวมธุรกิจก่อให้เกิดผลลบต่ออุตสาหกรรมโทรคมนาคม โดยเฉพาะห่วงโซ่ธุรกิจ ปลายน้ำ จากการหดตัวลงหลังการรวบรวม ผู้รับเหมาทุกระดับรับงานจาก Dtac TRUE โดยอ้อมผ่านทางผู้ผลิตอุปกรณ์โทรคมนาคม เช่น Huawei ZTE Nokia Ericsson ▪ หากมีการรวบรวมผู้ทำธุรกิจรับเหมาจะล้มหายตายจากแน่นอน การรวบรวมส่งผลต่อ การจ้างงานกับแรงงานท้องถิ่นเป็นจำนวนมาก
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ สำหรับผู้ผลิตอุปกรณ์โทรคมนาคมระดับโลก การรวมธุรกิจถือเป็นเรื่องปกติ เช่น Nokia และ Siemens, NSN และ Motorola ▪ ไม่มีเจ้าของกิจการใดต้องการการรวบรวม หากแต่จำเป็นต้องทำ เพื่อไม่ให้ธุรกิจล้ม ซึ่ง ก่อให้เกิดการสูญเสีย knowhow knowledge และการดูแลลูกค้าอย่างต่อเนื่อง ▪ การรวมธุรกิจในวงการ vendor จะทำให้เกิดชุมทรัพย์ต่างๆที่พร้อมต่อการแข่งขันและ พัฒนาผลิตภัณฑ์ให้มินวัตกรรมใหม่ๆ ▪ การรวมธุรกิจระหว่าง TRUE และ Dtac เป็นเรื่องปกติ นอกจากนี้ยังมีการประกาศว่า เป็นการร่วมมืออย่างเท่าเทียม ซึ่งจะทำให้เกิดผลดี ทำให้ผู้ประกอบการแข็งแกร่ง และ พร้อมสร้างนวัตกรรมใหม่ๆ
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ การรวมธุรกิจจะส่งผลให้เกิดการผูกขาดและจำกัดการแข่งขัน

กลุ่ม	ความเห็น
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ผู้ประกอบการและประชาชนไม่มีทางเลือกในการใช้บริการโทรคมนาคม ▪ บริษัทใหม่ที่เกิดขึ้นจะใช้อำนาจเหนือตลาดครอบงำตลาดผู้ให้บริการติดตั้งอุปกรณ์โทรคมนาคม
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ การควบรวมจะกระทบต่ออุตสาหกรรมโทรคมนาคมที่ลดลง หดตัว ซึ่งจะกระทบต่อผู้รับเหมาทุกระดับชั้น ส่งผลต่อการจ้างงานในระดับท้องถิ่น และส่งผลกระทบต่อในวงกว้าง
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ผู้บริโภคมีทางเลือกน้อยลง และผู้ประกอบการรายเล็กมีข้อจำกัดในการขายให้กับผู้บริโภคด้วย
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ถ้าเหลือคู่แข่งชั้นเพียง 2 รายในตลาดและศักยภาพในการแข่งขันใกล้เคียงกัน จะเป็นผลดีต่อการแข่งขันที่เน้นการพัฒนานวัตกรรม ซึ่งต้องใช้เงินลงทุนมากกว่าการแข่งขันทั่วไป และสามารถสร้างบริการใหม่ๆ รวมทั้งจัดหาอุปกรณ์เทคโนโลยีใหม่ๆมาให้คนไทยได้ใช้ประโยชน์
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ผู้บริโภคจะไม่มีทางเลือกหาก 1 ใน 2 ของบริษัทกำหนดค่าบริการสูงขึ้น <ul style="list-style-type: none"> ▪ เมื่อมีการเอาเปรียบผู้บริโภค ผู้บริโภคจะไม่มีอำนาจต่อรอง เพราะไม่สามารถใช้สิทธิในฐานะผู้บริโภคได้เต็มที่ ▪ กสทช. ควรคำนึงถึงผลกระทบของการรวมธุรกิจให้รอบด้าน ทั้งผลกระทบต่อผู้ประกอบการ ประชาชน และผลประโยชน์ของชาติ
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ การควบรวมจะทำให้เกิดการผูกขาดโดยกลุ่มนายทุน ประชาชนมีทางเลือกน้อยลง และกลุ่มนายทุนจะสามารถกำหนดราคาได้เหมือนกับที่ทำในธุรกิจอื่น ▪ การควบรวมจะทำให้มีคนตกงานจำนวนมาก ทั้งในกลุ่มพนักงานบริษัทและผู้รับเหมา ▪ มีการตั้งข้อสังเกตว่าประชาชนจะได้ประโยชน์อะไรจากการควบรวม
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ อุตสาหกรรมโทรคมนาคมจะหดตัวลง จากการจ้างงานที่ลดน้อยลง ▪ กระทบต่อการจ้างงานกับแรงงานในท้องถิ่น
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ การควบรวมเป็นการลดทอนอำนาจการแข่งขันในตลาด ก่อให้เกิดการผูกขาด ▪ การควบรวมส่งผลต่อผู้บริโภคที่ต้องรับภาระค่าบริการที่เพิ่มขึ้น การแข่งขันลดลง และคุณภาพลดต่ำลง เนื่องจากจำนวนผู้ให้บริการน้อยลง และความสามารถในการแข่งขันน้อยลง ▪ กสทช. ไม่ควรอนุมัติให้มีการควบรวม เพราะจะส่งผลกระทบต่อผู้ประกอบการ ประชาชน ราคาค่าบริการ ผลประโยชน์ของชาติ โดยเฉพาะการประมุขคลื่นความถี่ โดยจะทำให้รัฐมีรายได้ลดลง
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ การควบรวมจะส่งผลกระทบต่ออุตสาหกรรม เพราะการจ้างงานจะลดลง มีคนตกงานมากขึ้น ธุรกิจชะลอการลงทุน และเศรษฐกิจถดถอย ซึ่งกระทบต่อเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศ ▪ กสทช. ไม่ควรอนุมัติให้มีการควบรวม

กลุ่ม	ความเห็น
	<ul style="list-style-type: none"> ■ การควบรวมจะทำให้ทางเลือกของผู้บริโภคต่น้อยลง และส่งผลต่อสภาพตลาดเป็นกึ่งผูกขาด และราคาอาจปรับตัวสูงขึ้น
	<ul style="list-style-type: none"> ■ การควบรวมจะทำให้สามารถให้บริการที่มีคุณภาพขึ้น จากการแข่งขันระหว่างบริษัท 2 ตัวที่เอาเงินมาทุ่มเพื่อการแข่งขันสร้างบริการที่เหนือกว่าอยู่ตลอดเวลา ■ การควบรวมของสองบริษัทจะเป็น Tech company ที่มีนวัตกรรมใหม่ๆ มากขึ้น มีศักยภาพมากขึ้น ลดการพึ่งพาต่างชาติ
	<ul style="list-style-type: none"> ■ ทางบริษัทแสดงจุดยืนสนับสนุนประเทศไทยในการพัฒนา 5G รวมถึงการสร้างโครงข่าย 5G ที่ให้ประสบการณ์ใช้งานที่ดีที่สุด และการให้บริการแอปพลิเคชันที่หลากหลาย สำหรับลูกค้าผู้บริโภคและองค์กร ■ บริษัทฯ จะทำงานร่วมกับโอเปอเรเตอร์เพื่อสร้าง 5G Ecosystem ■ บริษัทฯ หวังให้ กสทช. สนับสนุนและพัฒนากฎหมายนโยบายเพื่อให้เกิดการพัฒนา 5G Ecosystem ให้ดียิ่งขึ้น
3.3 สมาคมต่าง ๆ	
ช่องทางที่ 1 แสดงความคิดเห็นในที่ประชุม	
	<ul style="list-style-type: none"> ■ การควบรวมจะทำให้มีคุณภาพการบริการที่ดีขึ้น และอาจจะมี R&D ที่มากขึ้น เนื่องจากที่ผ่านมา TRUE ค่อนข้างมีบริการที่หลากหลายแล้วก็มีผลิตภัณฑ์ใหม่ ๆ อย่างต่อเนื่อง ในขณะที่ อย่าง Dtac เริ่มเห็นความไม่ต่อเนื่องในการออกบริการใหม่ ๆ การรวมธุรกิจจึงเป็นการเพิ่มความสามารถในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ ออกมาสู่ตลาด ■ อัตราค่าบริการในปัจจุบันไม่ได้สะท้อนต้นทุนของผู้ให้บริการ ซึ่งมีการแข่งขันกันทางด้านราคาอย่างรุนแรง การรวมธุรกิจจะช่วยให้บริษัทสามารถแข่งขันกับผู้ให้บริการในตลาดได้ดีขึ้น ■ การรวมธุรกิจจะเป็นการส่งเสริมเงินลงทุนใน startup เช่น TRUE มีโครงการ Incube ซึ่งเป็นโครงการที่จัดตั้งขึ้นมาเพื่อช่วย startup และ Dtac มีโครงการชื่อ Accelerator แต่ถูกยกเลิกไปในผู้บริหารชุดใหม่ที่อาจจะไม่เข้าใจบริบท startup ของไทย เพราะฉะนั้นการรวมธุรกิจอาจจะนำไปสู่การผสมผสานทางวัฒนธรรมต่างประเทศให้เข้าใจวัฒนธรรมของคนไทยได้มากขึ้น

กลุ่ม	ความเห็น
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ อนาธิปไตยทางด้านไซเบอร์ ในเมืองไทยมีผู้ให้บริการทั้งในประเทศและต่างประเทศ โดยหากเป็นผู้ให้บริการต่างประเทศก็ต้องรับนโยบายจากต่างประเทศ เพราะฉะนั้นการลงทุนเรื่องของ Infrastructure ต่าง ๆ จะไม่สามารถควบคุมหรือเขาไม่สามารถเลือกที่จะใช้ทรัพยากรหรือ infrastructure ในเมืองไทยได้ ซึ่งไทยอาจจะต้องเก็บข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับเรื่องของ Data และ Security ไว้ใน Cloud ต่างประเทศ เมื่อเทียบกับผู้ให้บริการในประเทศที่คงใช้ ทรัพยากรในเมืองไทยด้วยกันก่อน เพราะฉะนั้น จึงมีความเห็นว่าการควบคุมครั้งนี้ ถ้ามีการกำหนดนโยบายเป็นบริษัทเดียวกันซึ่งอาจจะต้องมีการควบคุมเรื่องของการเก็บข้อมูลทางด้านของ Security ให้อยู่ในเมืองไทยก็อาจจะส่งผลดีเรื่องของ Cyber Security มากขึ้น
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัลมีการกำหนดยุทธศาสตร์ด้านดิจิทัลของประเทศไทย และกำหนดเป้าหมายในการเติบโตของระบบเศรษฐกิจดิจิทัลในประเทศสูงถึง 30% ซึ่งสูงมากและเห็นได้ชัดว่าไม่สามารถทำได้ถ้าหากไม่มีโครงสร้างพื้นฐานที่แข็งแกร่งและไม่มีระบบนิเวศที่รองรับ ▪ ก่อนหน้านี้มีผู้ประกอบการรายหนึ่งมีโครงการบ่มเพาะ startup แต่ต้องล้มเลิกไปเพราะไม่สามารถแข่งขันได้ ส่งผลให้ startup หลายรายต้องหันไปพึ่งพาต่างประเทศ อย่างเช่น สิงคโปร์ มาเลเซีย เป็นต้น ดังนั้น การมีระบบนิเวศที่ไม่แข็งแกร่งจะทำให้ภาคธุรกิจ โดยเฉพาะ startup ของไทยเสียโอกาสด้านการแข่งขัน ▪ งานวิจัย OECD ระบุว่า การควบคุมบางกรณีก่อให้เกิดการแข่งขันที่เป็นธรรมมากขึ้น และมีนวัตกรรมใหม่ ๆ เพิ่มขึ้น ถ้ามองในแง่ supply chain แล้วจะเห็นว่าเข้มแข็งขึ้น สอดคล้องกับที่หลายท่านให้ความเห็นก่อนหน้านี้ในส่วนของผู้ให้บริการธุรกิจ OTT ซึ่ง OTT ของไทยหลายรายที่ให้บริการ และไม่สามารถต้านทานกระแส OTT ต่างชาติได้ สาเหตุหนึ่งมาจากโครงสร้างพื้นฐานของประเทศในเวลานั้นยังไม่พร้อม สะท้อนให้เห็นว่าถ้าผู้ให้บริการโทรคมนาคมไม่เข้มแข็ง ธุรกิจอื่นที่เกี่ยวข้องจะเสียโอกาสเช่นเดียวกัน ▪ บทบาทของผู้ให้บริการไม่ได้เป็นเพียงแค่ผู้ให้บริการมือถือ แต่เป็นผู้ขับเคลื่อนระบบเศรษฐกิจดิจิทัลของประเทศ และสัดส่วนของรายได้ที่มาจากบริการดิจิทัลนั้นจะต้องสูงถึง 30% ตามแผนที่รัฐบาลวางไว้จะเป็นไปไม่ได้เลยถ้า digital eco system ของไทยยังไม่เข้มแข็งพอ ▪ การควบคุมเป็นการเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่ เมื่อไหร่ก็ตามที่มีการเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่ จะเห็นความคิดในเชิงลบเป็นปกติ อยากให้คิดให้รอบด้านและมองที่โอกาสในระยะยาวมากกว่า

กลุ่ม	ความเห็น
	<ul style="list-style-type: none"> ■ ทางกลุ่มมีสมาชิก startup และ SMEs ที่ให้บริการดิจิทัลคอนเทนต์และอีเลิร์นนิ่งเป็นหลัก ซึ่งมีกลุ่มลูกค้าที่หลากหลาย ทั้งสถาบันการศึกษาเอกชน และภาครัฐ ปัจจุบันไทยใช้ OTT ต่างชาติจำนวนมาก อยากให้ภาครัฐ และ กสทช. ช่วยเหลือผู้ประกอบการโทรคมนาคมหรือกลุ่ม startup และ SMEs ของไทยให้เติบโตและสามารถแข่งขันกับต่างชาติได้ ■ หากการควบรวมธุรกิจครั้งนี้ทำให้อุตสาหกรรมในห่วงโซ่เติบโตและส่งผลให้เศรษฐกิจดีขึ้น ช่วยเพิ่มกำลังซื้อในกลุ่มของ startup OTT และ SMEs ภายในประเทศ อยากให้ กสทช. พิจารณาในระยะยาว หากเกิดผลดีในด้านการแข่งขันของผู้ให้บริการเองถือเป็นเรื่องที่ดีและน่าสนับสนุน
	<ul style="list-style-type: none"> ■ ค่าบริการภายหลังการควบรวมกิจการ กสทช. สามารถเข้ามากำกับหรือควบคุมได้ เช่น ในกรณีที่ผู้ให้บริการรายหนึ่งตั้งราคาสูงหรือให้บริการที่ไม่มีประสิทธิภาพ ประชาชนก็สามารถเปลี่ยนผู้ให้บริการได้ จึงเห็นว่า เรื่องราคาค่าบริการไม่น่าเป็นประเด็น ■ การควบรวมกิจการจะทำให้เกิดบริการที่มีคุณภาพมากขึ้นหรือไม่ ชี้แจงว่า อยากให้มองเป็น 2 เรื่อง คือ 1) คุณภาพการบริการดีขึ้นหรือไม่ สมมติลูกค้ามีน้อย ผู้ให้บริการมีความสามารถรักษาระบบเพื่อทำให้คุณภาพดีได้หรือไม่ หรือแม้แต่จ่ายค่าใบอนุญาตแล้วมีเงินทำหรือไม่ การควบรวมจะช่วยแก้ปัญหานี้ได้หรือไม่ ถ้าแก้ได้ก็ถือว่าเป็นเรื่องที่ดี 2) สามารถให้บริการใหม่ ๆ ได้หรือไม่ เช่น แพลตฟอร์มให้บริการ คลาวด์ที่ให้หน่วยงานในประเทศใช้งานได้ สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ ผู้ให้บริการจะทำได้เมื่อมีฐานลูกค้าที่เพียงพอ โดยเกิดการประหยัดจากขนาด ต้องพิจารณาว่าการควบรวมกิจการครั้งนี้ตอบโจทย์หรือไม่ สุดท้ายคาดหวังว่าการควบรวมจะทำให้เกิดการแข่งขันทันทีที่มีศักยภาพทั้งคู่ ซึ่งรวมถึง AIS จะสามารถทำให้อุตสาหกรรมของไทยเติบโต สามารถแข่งขันกับตลาดต่างประเทศได้ และอาจก้าวหน้าถึงขั้นออกไปให้บริการในต่างประเทศได้ด้วยในอนาคต
	<ul style="list-style-type: none"> ■ ปัจจุบัน ยังส่งเสริมด้านดิจิทัลหรือ digital transformation เท่าไหร่ ก็ยังขาดบุคลากรค่าเท่า่นั้น แพลตฟอร์มที่ใช้บนมือถือ OTT ผ่านผู้ให้บริการทั้งหมดแล้ว ที่เราสั่งซื้อของ lazada shopee มีผู้เล่นน้อยรายลงไปเรื่อย ๆ ■ เห็นด้วยอย่างยิ่งว่า ถ้าผู้ถือหุ้นใหญ่เป็นคนไทย สัญชาติไทย การควบรวมครั้งนี้เป็นประโยชน์ของชาติ เพราะในยุคสมัยนี้เป็นยุคของ M&A คนตัวใหญ่ต้องช่วยคนตัวเล็ก ถ้า TRUE ควบรวมกับ Dtac แล้วส่งเสริมผู้ให้บริการรายเล็ก อย่าง startup หรือคนที่กำลังคิดสร้างสรรค์นวัตกรรมเพื่อพัฒนาประเทศ ร่วมจับมือกับคนตัวเล็กได้ คือผลประโยชน์ของชาติ อีกทั้งตอนนี้ข้อมูลไม่ได้อยู่ในประเทศไทยแต่เป็นการใช้คลาวด์เซิร์ฟเวอร์ของต่างชาติทั้งหมด หากสัญญาณ 5G ที่ on top อยู่คือข้อมูล ถ้าผู้ให้บริการเป็นสัญชาติไทย จะเป็นประโยชน์ของชาติในระยะยาว

กลุ่ม	ความเห็น
	<p>■ ไม่เห็นด้วยกับการควบรวม เนื่องจากการควบรวมจะทำให้ผู้เล่นในตลาด โดยเฉพาะธุรกิจมือถือเหลือผู้เล่นเพียง 2 ราย ซึ่งเห็นว่าน้อยเกินไปและจะก่อให้เกิดตลาดกึ่งผูกขาดหรือในอนาคตหากหย่อนยานในเรื่องของการกำกับดูแลการควบรวมกิจการและปล่อยให้หลาย ๆ บริษัทมีการควบรวมได้อีกเป็นครั้งที่สอง ท้ายที่สุดแล้วปลาใหญ่ก็จะกินปลาเล็กและผู้ประกอบการรายเล็กอาจจะไม่สามารถประกอบกิจการต่อไปได้</p>
	<p>■ การที่มีตลาดกึ่งผูกขาดและตลาดผูกขาด เมื่อมีผู้เล่นรายเดียวก็น่าจะมีอำนาจในการกำหนดราคาค่าบริการ และถ้าผู้เล่นรายนั้นคือผู้เล่นเอกชนซึ่งกำกับดูแลควบคุมกิจการโดยรัฐค่อนข้างทำได้ยาก เพราะรัฐธรรมนูญกำหนดไว้อย่างชัดเจนว่าประเทศไทยจะส่งเสริมให้เกิดตลาดแข่งขันอย่างเสรีและเป็นธรรม และรัฐคงไม่ออกกฎระเบียบในเรื่องของการกำกับดูแลตลาดที่ไปขัดกับรัฐธรรมนูญ และปล่อยให้ไปเป็นสภาพแข่งขัน แต่การมีตลาดที่ค่อนข้างผูกขาดหรือกึ่งผูกขาดนั้น ผลประโยชน์ไม่ได้ตกไปสู่ผู้บริโภค แต่ไปอยู่กับผู้ให้บริการ ทั้งนี้ ไม่ได้หมายความว่าผู้เล่นรายเดียวแล้วจะส่งเสริมนวัตกรรม หรือมีผู้เล่นหลายรายแล้วจะไม่ส่งเสริมนวัตกรรม การส่งเสริมนวัตกรรมนั้นขึ้นอยู่กับจุดยืนในเชิงธุรกิจของผู้ให้บริการ ที่ผ่านมา Dtac รายเดียวที่ไม่ได้ลงทุน 5G แล้วยังมีผลกำไร โดยยังเชื่อในตลาดแข่งขันอย่างเสรีและเป็นธรรมว่าควรที่จะปล่อยให้แข่งขันกันเอง ไม่ควรปิดเป็นตลาด</p>
	<p>■ กสทช. ไม่ควรใช้อำนาจทำให้เกิดสภาพไม่แข่งขันอย่างเสรีและเป็นธรรม ที่ผ่านมาในอดีตรัฐธรรมนูญเขียนไว้อย่างชัดเจนหลายฉบับว่ารัฐจะยกเลิกการผูกขาดและปล่อยให้ตลาดมีการแข่งขัน และเชื่อว่าตลาดแข่งขันจะเป็นตัวกำหนดกลไกทางการตลาดและผู้บริโภคจะได้รับประโยชน์ด้วยคุณภาพที่ดีขึ้นและราคาที่ถูกลง มือที่มองไม่เห็นจะช่วยให้เกิดผลดีกับผู้บริโภค แต่ถ้าไปสร้างตลาดกึ่งผูกขาดหรือตลาดผูกขาด โดยอ้างความเจริญของประเทศชาติ หรืออ้างเรื่องการส่งเสริมนวัตกรรมใหม่ ๆ ที่จะให้บริการบนโครงข่ายและ 5G มองว่าพัฒนาการเทคโนโลยีดิจิทัลเซอร์วิส ปัจจุบัน ต้องใช้ระยะเวลาในการพัฒนาดิจิทัลที่ค่อนข้างเยอะ ถ้ามองว่าประเทศไทยยังใช้แพลตฟอร์มต่างประเทศที่น้อยมาก เพราะในประเทศไทยยังมีน้อย และไม่เห็นด้วยถ้าจะหยิบประเด็นนี้มาบอกว่าเมื่อควบรวมกิจการแล้วทุกอย่างจะดีขึ้น</p>
	<p>■ ถ้าประเทศไทยมีนโยบาย ไทยแลนด์ 4.0 โดยนำเอาดิจิทัลมาพัฒนาประเทศ เชื่อว่าเกือบ 4 ปีที่ผ่านมาที่ผ่านมานั้นสะท้อนความล้มเหลวของนโยบาย เพราะท้ายที่สุดแล้วทุกคนปฏิเสธว่าไม่มีความเจริญเกิดขึ้นในประเทศไทย ไทยแลนด์ 4.0 รัฐไม่ได้ใช้รัฐวิสาหกิจในการขับเคลื่อนแต่ใช้เอกชนในการขับเคลื่อนแทน ซึ่งมีความเห็นว่าไม่มีประสิทธิภาพและไม่มีประสิทธิผล เนื่องจากปัจจุบันยังไม่สำเร็จสู่เป้าหมาย ซึ่งต้องย้อนกลับไปถามรัฐบาลว่าส่งเสริมถูกจุดหรือไม่ พัฒนาเข้าถึง startup ของไทยเพื่อให้สามารถทำธุรกิจโดยแพลตฟอร์มบนโครงข่ายของประเทศไทยจริงหรือไม่ หากมีความเห็นในลักษณะนี้สำนักงาน กสทช. จะมีการกำกับดูแลอย่างไรเพื่อให้เกิดการส่งเสริมให้เกิด startup OTT ที่สามารถทำธุรกิจบนโครงข่ายของประเทศไทยได้อย่างจริงจัง</p>

กลุ่ม	ความเห็น
	<ul style="list-style-type: none"> ■ การควบรวมกิจการโดยบริษัทเอกชนจะสร้างตลาดผูกขาด ในอดีตเคยมีองค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทยที่เป็นกิจการของรัฐและผูกขาด และปฏิเสธว่าไม่ยอมให้มีการผูกขาดโดยรัฐและเปิดตลาดแข่งขันอย่างเสรี ณ วันนี้นำกำลังทำให้ตลาดแข่งขันอย่างเสรีที่อยากจะได้ โดยการบิดเบือนตลาดไม่ให้กลไกตลาดทำหน้าที่ด้วยการใช้อำนาจรัฐของ กสทช. ที่เห็นชอบให้มีการควบรวมกิจการเกิดขึ้น โดยการอ้างเหตุผลต่าง ๆ ที่ไม่ได้ถูกยึดโยงเข้าด้วยกัน และยังคงเชื่อมั่นว่าตลาดแข่งขันอย่างเสรีจะส่งผลดีกับผู้บริโภคมากกว่า
	<ul style="list-style-type: none"> ■ การควบรวมครั้งนี้ เห็นชัดว่าผู้ประกอบการจะได้รับประโยชน์เต็มที่ ซึ่งไม่ได้สะท้อนว่าการควบรวมจะส่งผลดีอย่างไรกับผู้บริโภค เพราะว่าการที่มีผู้ให้บริการหลายราย ผู้บริโภคก็จะมีทางเลือกที่อยากจะใช้บริการที่มีคุณภาพที่ดีจากผู้ให้บริการ การเกิดการผูกขาดด้วยการควบรวมกิจการเป็นการจำกัดทางเลือกของผู้บริโภคที่จะมีโอกาสที่จะเลือกทางที่ดีที่สุด เพราะว่าถ้ามันมีผู้ให้บริการน้อยราย โอกาสที่จะเลือกก็จะน้อยลง ถ้ายิ่งผูกขาดมากขึ้นก็จะทนอยู่กับสภาพของผู้ให้บริการรายเดิม แล้วถ้าผู้ให้บริการรายเดิมนั้นใจว่าลูกค้าไม่หนีไปไหน คุณภาพของการให้บริการหลังการขายอาจจะแย่ง ทราบไคที่ไม่มีการแข่งขันการปรับปรุงคุณภาพบริการมันก็จะไม่เกิดขึ้น
	<ul style="list-style-type: none"> ■ ในด้านของการพัฒนาประเทศ ควรจะแยกโครงข่ายสื่อสารโทรคมนาคมหรือผู้ให้บริการโครงข่ายสื่อสารโทรคมนาคม ออกจากการพัฒนาในการพัฒนาในระบบดิจิทัลของประเทศ เพราะหากผู้ประกอบการรายใดส่งเสริม หรือไม่ส่งเสริมนวัตกรรมใหม่ ๆ ตามความต้องการของตลาด ผู้ใช้บริการก็จะเลือกใช้บริการของผู้ให้บริการที่ตรงกับความต้องการของตน เพราะฉะนั้น ผู้ให้บริการที่อยู่รอดคือผู้ที่มีการลงทุนสอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้บริการ ซึ่งการแข่งขันในตลาดก็ได้ตอบโจทย์เรื่องนี้แล้ว
	<ul style="list-style-type: none"> ■ การพัฒนาในเรื่องของระบบดิจิทัลของประเทศ ควรจะเป็นภาระของรัฐบาลหรือ กสทช. ที่จะมีเงินอุดหนุนเพื่อให้ Startup เกิดขึ้นได้ ควรจะมีการเปิดโอกาสให้ผู้ให้บริการ OTT เข้ามาเป็นผู้ให้บริการบนโครงข่ายของประเทศไทย แทนที่จะไปใช้แพลตฟอร์มของต่างประเทศ ซึ่งควรจะเป็นอิสระกับการลงทุนสร้างโครงข่ายสื่อสารโทรคมนาคม
	<ul style="list-style-type: none"> ■ การควบรวมกิจการครั้งนี้ยังไม่สามารถคาดการณ์ว่าก่อให้เกิดผลอย่างไรในอนาคตบ้าง แต่มองว่าการควบรวมกิจการแล้วเกิดการช่วยเหลือกันในทางใดทางหนึ่งก็น่าส่งเสริม ซึ่งจะทำให้เทคโนโลยีต่าง ๆ ดีขึ้น อย่าง true incube และ Dtac accelerate ถ้าการควบรวมกิจการจะทำให้เกิดการส่งเสริมกันและผลักดันกันได้อีกก็เชื่อว่าจะก่อให้เกิดผลดีในอนาคต
	<ul style="list-style-type: none"> ■ จุดยืนของสมาคม คือ สนับสนุนการแข่งขันทางการค้าที่เป็นธรรม และเป็นประโยชน์แก่คนทั่วไป โดยทั่วไปมองว่าการแข่งขันทางการค้า ยังมีมากมายจะเป็นประโยชน์ แต่ว่าในทางธุรกิจแต่สายมีความแตกต่างกันพอสมควร ธุรกิจที่มีการลงทุนสูงบางอย่างมองว่าถ้ามีผู้นำตลาดที่ไปไกลมาก ๆ บางที่การแข่งขันอาจจะไม่เกิดขึ้น

กลุ่ม	ความเห็น
	<ul style="list-style-type: none"> ■ หากมีผู้นำตลาดที่ใหญ่มาก ๆ ผู้ให้บริการรายอื่นจะไม่มีแรงจูงใจในการลงทุนเพิ่มเติม แต่ลงทุนเท่าที่จำเป็น เพื่อที่จะรักษาฐานลูกค้าและอาจเป็นการลงทุนเพื่อทำให้เกิดกำไร ในระยะสั้นให้มีประโยชน์สูงสุดต่อผู้ประกอบการเอง ■ กสทช. และผู้ที่เกี่ยวข้อง ควรพิจารณาให้รอบด้านว่าผลประโยชน์ในระยะยาวของประเทศชาติคืออะไร อยากจะขอความชัดเจนจากผู้ประกอบการ เนื่องจากการควบรวมกิจการในขนาดนี้ทั้งสองฝ่ายคงคิดกันมาอย่างรอบคอบแล้ว ว่าการควบรวมกิจการจะเป็นประโยชน์ต่อผู้บริโภคทั้งในเชิงของผู้ใช้บุคคลธรรมดาและในเชิงธุรกิจในลักษณะใดบ้าง และเมื่อควบรวมแล้วจะส่งผลกระทบต่อพนักงานของทั้งสองบริษัท โครงสร้างพื้นฐานต่าง ๆ ผู้ร่วมค้า จะเป็นอย่างไร เสถียรภาพความมั่นคงจำนวนมากจะได้ใช้งานหรือทำให้เกิดประโยชน์อย่างไร ร้านค้าผู้ร่วมธุรกิจกับทั้งสองบริษัทจะมีผลกระทบอย่างไร และมีแนวทางหรือนโยบายอย่างไรที่จะบริหารจัดการเรื่องนี้ สุดท้ายเมื่อรวมกันแล้วจะเกิดประโยชน์อย่างไรต่อประเทศไทย และสังคมไทย
	<ul style="list-style-type: none"> ■ IMD ซึ่งเป็นสถาบันที่ประเมินเกี่ยวกับการแข่งขัน โดยประเมินว่าประเทศจะนำลงทุนหรือมีศักยภาพในการแข่งขันสู้กับประเทศต่าง ๆ ได้หรือไม่ ซึ่งหนึ่งในตัวชี้วัดคือโครงสร้างด้านเทคโนโลยี โดยการควบรวมในครั้งนี้จะทำให้ผู้ให้บริการสามารถใช้เทคโนโลยีและประสานกันจากสองบริษัทนี้ได้มองว่าน่าจะเป็นโอกาส ■ Telenor มีนโยบายจะโฟกัสกลับไปทางฝั่งยุโรป และมีการระงับและถอนการลงทุนจากทั้งในอินเดียและเมียนมา ถ้าเกิดกรณีนี้เกิดขึ้นในประเทศไทย แล้วผู้บริโภคหรือว่ากลุ่มต่าง ๆ ที่อยู่ในอุตสาหกรรมนี้ได้รับผลกระทบ กสทช. จะสามารถดูแลผู้บริโภคหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่าง ๆ ได้หรือไม่ แต่ถ้าในทางกลับกันการควบรวมครั้งนี้ทำให้ได้ประโยชน์ก็คือใช้เทคโนโลยีของฝั่งยุโรปและใช้ความแข็งแกร่งจากผู้ให้บริการของไทย น่าจะดีกว่าที่จะทำให้ถอนการลงทุนไปเลย ■ กรณี Telenor ที่ลงทุนในเอเชีย ตอนนี้นโยบายจะโฟกัสกลับไปทางฝั่งยุโรป มีการระงับและถอนการลงทุนจากทั้งในอินเดียและเมียนมา แล้วถ้าเกิดกรณีนี้เกิดขึ้นในประเทศไทย แล้วผู้บริโภคหรือว่ากลุ่มต่าง ๆ ที่อยู่ในอุตสาหกรรมนี้ ทาง กสทช. จะสามารถดูแลผู้บริโภคหรือ stakeholder ต่าง ๆ ได้หรือไม่ แต่ถ้าในทางกลับกันการ merger ครั้งนี้ ทำให้ได้ประโยชน์ก็คือใช้เทคโนโลยีของฝั่งยุโรปและใช้ความแข็งแกร่งจาก operator ของคนไทยน่าจะดีกว่าที่จะทำให้การหยุดออกไปหรือถอนการลงทุนไปเลย ■ การลงทุนด้านเทคโนโลยีเป็นการลงทุนที่สูง หากมีผู้ให้บริการที่แข็งแกร่งน่าจะช่วยให้ความก้าวหน้าของเทคโนโลยีในประเทศไทยยังคงอยู่และสามารถรักษาศักยภาพในการแข่งขันได้ ■ ความกังวลด้านราคามีความเห็นที่ผ่านมา กสทช. มีการกำกับดูแลที่ได้อยู่แล้ว

กลุ่ม	ความเห็น
	<ul style="list-style-type: none"> ■ ผลวิจัยของ OECD เรื่องการควรวรรวมของการทำธุรกิจด้านโทรคมนาคมมีผลดีมากขึ้น และแนวโน้มในต่างประเทศไม่ว่าจะเป็นทางด้านอเมริกาหรือยุโรปก็มีการเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยีที่รวดเร็ว และการลงทุนโดยผู้ประกอบการรายใหญ่ก็มีเหลืออยู่ไม่กี่ราย ■ มองว่าควรส่งเสริมให้ผู้ประกอบการไทยมีความแข็งแกร่ง ดีใจที่ผู้เล่นในไทยแข็งแกร่งขึ้นเรื่อย ๆ และคาดหวังว่า NT ซึ่งเป็นบริษัทของคนไทยถึงแม้จะเป็นภาครัฐ อยากจะเห็นคนไทยแข็งแกร่งขึ้นมา
	<ul style="list-style-type: none"> ■ ขอให้ กสทช. พิจารณาเรื่องนี้โดยคำนึงถึงการแข่งขันอย่างเสรีและเป็นธรรม รวมถึงผลประโยชน์ของสาธารณะ แล้วก็ปฏิบัติตามประกาศอย่างเคร่งครัด ทั้งนี้ รวมถึงมาตรการหลังการควรวรรวม
ช่องทางที่ 2 แสดงความคิดเห็นผ่านข้อความใน webex	
	<ul style="list-style-type: none"> ■ การแข่งขันโดยมีผู้เล่นมารายกก็ดี แต่อยากให้ดูที่คุณภาพของการแข่งขันของผู้ประกอบการด้วย การหากมีผู้นำตลาดที่ใหญ่มากๆ ผู้ประกอบการรองๆ ก็จะไม่อยากสู้ ทำให้ไม่ลงทุนเพิ่มหรือลงแคร์รักษาฐานลูกค้าตัวเอง ทำให้ไม่เกิดประโยชน์ ■ การควรวรรวมควรขอความชัดเจนจากผู้ที่เกี่ยวข้องว่าการว่า นอกจากการลดต้นทุนและแข่งขันได้แล้วนั้น 1) จะทำอะไรที่เป็นประโยชน์ต่อผู้บริโภค ในบุคคลธรรมดาและธุรกิจต่างๆ 2) หลังจากการควรวรรวมแล้ว จะบริหารจัดการผลกระทบต่างๆอย่างไร ทั้งในส่วนของพนักงานและผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียต่าง ๆ และ 3) การลงทุนในโครงสร้างและเทคโนโลยีต่างๆ เพื่อจะทำให้เกิดการแข่งขันต่างๆมากขึ้น
ช่องทางที่ 3 แสดงความคิดเห็นผ่านทางอีเมล	
	<ul style="list-style-type: none"> ■ การควรวรรวมทำให้การแข่งขันดีขึ้น เพราะบริษัทที่ใหม่จะมีศักยภาพใกล้เคียงกับ AIS หากไม่มีการควรวรรวม AIS จะเป็นผู้นำตลาดโดยผู้ให้บริการราย 2 3 ไม่มีความสามารถในการแข่งขันกับ AIS ได้เลยนี้ ■ เมื่อการแข่งขันดีขึ้น การลงทุนก็จะดีขึ้น ทำให้เกิดการแข่งขันในด้านการบริการและราคา ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อผู้บริโภค ■ ประเด็นราคาควรเป็นหน้าที่ของ กสทช. ที่ต้องกำกับดูแลให้เกิดความเป็นธรรมแก่ผู้บริโภค ■ การควรวรรวมส่งผลดีต่ออุตสาหกรรมเพราะทำให้ผู้ให้บริการที่เหลืออยู่มีความเข้มแข็ง สามารถสร้างรายได้ให้คุ้มค่ากับการลงทุน ■ การควรวรรวมส่งผลดีต่อผู้ประกอบการใน Value chain เช่น startup ■ กสทช. ควรมีมาตรการให้บริการขั้นต่ำที่ผู้ให้บริการที่เหลืออยู่ต้องมีให้แก่ผู้บริโภค และคำนึงถึงผลประโยชน์ของผู้ใช้บริการและส่วนรวมมากกว่าผลประโยชน์ของรัฐเอง

กลุ่ม	ความเห็น
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ หาก กสทช. มีความกังวลเรื่องอำนาจเหนือตลาดหลังการควบรวม ก็สามารถกำหนดเงื่อนไขเพิ่มเติม และให้ผู้ประกอบการในตลาดทุกรายปฏิบัติตามโดยเท่าเทียมกัน
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ การไม่ควบรวมจะก่อให้เกิดผลเสีย โดยจะไม่เกิดการแข่งขันที่แท้จริง และผู้ประกอบการจะยุติหรือยกเลิกการให้บริการ เพราะความแตกต่างระหว่างผู้ให้บริการเบอร์1 มีศักยภาพต่างจากผู้ให้บริการรายรองลงมาเกินไป ผู้ให้บริการรายรองจึงไม่มีกำลังในการลงทุน และลงทุนแค่เท่าที่จำเป็นเพื่อรักษาฐานลูกค้าเท่านั้น ▪ ทั้งนี้ มีการตั้งข้อสังเกตว่าผู้ขอควบรวมมีแนวทางอย่างไรในการจัดการหลังการควบรวม เช่น ประโยชน์ต่อผู้ใช้บริการ พนักงาน และการจัดการโครงสร้างพื้นฐานต่างๆ ▪ กสทช. ควรเป็นหลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการควบรวม เพื่อมิให้เกิดอำนาจเหนือตลาดและการแข่งขันที่ไม่เป็นธรรม
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ สมาคมมีข้อเสนอแนะต่อ กสทช. โดยขอให้ กสทช. ปฏิบัติตามกฎหมายและประกาศของกสทช.อย่างเคร่งครัดภายในกรอบเวลาโดยไม่เลือกปฏิบัติ เพื่อประโยชน์ต่อการดำเนินธุรกิจของผู้ประกอบการและไม่กระทบต่อผู้บริโภคทั้งในระยะสั้น กลาง และยาว ▪ กสทช. ควรพิจารณาให้รอบด้าน เพื่อส่งเสริมผู้ประกอบการไทยในการแข่งขันกับผู้ประกอบการต่างชาติ ▪ กสทช. มีกลไกที่จะควบคุมทั้งด้านคุณภาพและราคาอยู่แล้ว ซึ่งกลไกของ กสทช.เป็นการสร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้บริโภคได้
3.4 กลุ่มการลงทุน	
ช่องทางที่ 1 แสดงความคิดเห็นในที่ประชุม	
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ประเด็นแรก หากไม่เกิดการควบรวมจะทำให้เกิดการผูกขาดเพราะว่าปัจจุบันบริษัท AWN เป็นผู้นำทางการตลาดอันดับหนึ่งในหลาย ๆ มิติ ไม่ว่าจะเป็นโทรศัพท์เคลื่อนที่หรือข้อมูล จะเห็นว่าผู้เล่นในตลาดที่มีส่วนแบ่งตลาดสูงสุดและกำไรสูงสุดคือบริษัท AWN หรือบริษัทแม่อีกคือ Advance info service ในขณะที่บริษัท True ซึ่งเป็นบริษัทที่มีส่วนแบ่งตลาดอยู่อันดับสองในหลาย ๆ มิติ จะเห็นว่า True มีการลงทุนอย่างต่อเนื่องแต่ผลประกอบการขาดทุนมาโดยตลอด ขณะที่บริษัท Dtac เป็นบริษัทที่ลงทุนมาอย่างต่อเนื่องแต่ว่าก็ไม่ได้ลงทุนสอดคล้องเหมือนบริษัทหนึ่งและบริษัทอันดับที่สอง ถ้าบริษัท True ยังลงทุนอยู่แบบนี้แล้วไม่สามารถสร้างผลกำไรได้และมีผลประกอบการขาดทุนโดยตลอด ก็คงจะอนุมานได้ว่าในเวลาต่อไปเขาก็คงจะดำเนินธุรกิจไม่ได้ซึ่งกลับกันจะส่งผลให้บริษัท AWN ผูกขาด

กลุ่ม	ความเห็น
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ประเด็นที่สอง ปัจจุบันประเทศไทยก็อยู่ในการลงทุนในระดับ 5G และในอนาคตก็จะเป็น 6G เราค้นพบว่าในช่วงเปลี่ยนผ่านมาเป็น 5G การลงทุนเรื่องเสาโทรคมนาคมจะต้องมีการลงทุนซึ่งสูงมาก ▪ หาก กสทช. สามารถกำกับดูแลราคาน่าจะเป็นการดีกว่าการที่ทำให้ผู้เล่นแต่ละรายมีการประหยัดต้นทุน ถ้าบริษัท Dtac และ true ต้องมาลงทุนแข่งขันกันมากคู่กับ AIS แล้วในทุก ๆ ตำแหน่งที่จะต้องมีเสาจะต้องมีเสาสามเสา ถ้าควรวรวมแล้วมีสองเสาได้แล้ว ต้นทุนเค้าลดลง คิดว่าจะส่งผลดีกับผู้บริโภค
3.5 อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง	
ช่องทางที่ 1 แสดงความคิดเห็นในที่ประชุม	
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ การควรวรวมของ true และ Dtac มองว่าเป็นเรื่องดีเพราะว่า ผู้ให้บริการจะได้มีเงินมาลงทุน ถ้ามีเงินมาลงทุนเยอะ ๆ จะเป็นผลดีกับตัวแทนจำหน่ายและผู้บริโภค ▪ ถ้าผู้ให้บริการมีเงินลงทุนเยอะโครงข่ายก็จะดีขึ้น สินค้าก็จะเยอะขึ้น ▪ เห็นด้วยกับ true จะมาร่วมทุนกับ Dtac เพราะในพื้นที่บริการส่วนใหญ่จะเป็นเพื่อนบ้านที่มาใช้ในบริการส่วนของ Dtac แต่ในพื้นที่ที่ดูแลก็คือสัญญาณของเครือข่าย true จะดีกว่า ▪ การรวมระหว่าง true กับ Dtac จะมีประโยชน์มากกว่าสำหรับผู้บริโภคและได้รับสูงสุด และที่สำคัญเชื่อมั่นว่า กสทช. จะเป็นผู้กำกับดูแลการจัดการได้ดีในส่วนนี้ <p>เห็นด้วยกับการรวมธุรกิจ</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ การจัดประชุม public hearing เท่าที่ดูส่วนมากจะมีกำหนดระยะเวลาประมาณ 30 วัน แจ้งล่วงหน้า แต่ในวันนี้ระยะเวลามันเหมือนจะเร่งรัด ทำให้หลายคนที่ยอยากจะแสดงความคิดเห็นแล้วไม่ทราบก็พลาดโอกาสไป ซึ่งอาจจะเป็นจุดหนึ่งที่แสดงถึงความไม่โปร่งใส ▪ การรับฟังความคิดเห็นในเรื่องนี้มีบทบาทปฏิบัติได้ที่รองรับ เพราะที่พิจารณาจากคู่มือและประกาศในสิ่งเหล่านี้ไม่มีกฎหมายรองรับ ▪ การ focus group มันเป็นส่วนหนึ่งของการวิจัยในการเก็บข้อมูลเพื่อการศึกษาหาบทสรุป ซึ่งคำถามในการจัดประชุมนี้ก็คือ การควรวรวมของสองบริษัทมันมีผลกระทบในด้านใดหรือไม่ ประชาชนได้ประโยชน์หรือไม่ เป็นการแข่งขันที่เป็นธรรมหรือไม่ ยังไม่สามารถตอบได้ชัดเลย

กลุ่ม	ความเห็น
	<ul style="list-style-type: none"> ผู้บรรยายอธิบายถึงความมีนัยสำคัญของสิ่งต่าง ๆ ที่เป็นผลกระทบ คำว่านัยสำคัญในข้อมูลเชิงการวิจัยคือ significant เพราะฉะนั้นการวิจัยตรงนี้ก็อยากให้เปิดเผยให้ชัดเจนว่านัยสำคัญมันมีค่านัยสำคัญมันมีค่าอิทธิพล อยู่ที่เท่าไร มีวิจัยตรงนี้อย่างไร ควรแสดงให้เห็นประชาชนให้เข้าใจ แต่ก็ไม่ได้เห็นความชัดเจนตรงนี้
	<ul style="list-style-type: none"> การนำข้อเท็จจริงต่าง ๆ ไม่ว่าจะต่างประเทศหรือว่าในพื้นที่ใกล้เคียงหรือกรณีศึกษาอื่น ๆ มันก็คือข้อเท็จจริง มันไม่ใช่ผลการวิจัยเพราะฉะนั้นในการที่จะตอบคำถามที่เกิดขึ้นท่านก็ต้องศึกษาหาข้อสรุปจริง ๆ โดยนำข้อเท็จจริงมาประมวลผล การประมวลของท่านจำเป็นที่จะต้องได้รับข้อมูลที่ถูกต้องจะต้องได้ข้อมูลที่อิมพิวเตอร์ในการศึกษาวิจัย แต่ในกรณีนี้ข้อมูลที่อิมพิวเตอร์มันก็ไม่ปรากฏว่าเป็นการศึกษาไปในทิศทางใด ข้อเท็จจริงที่ว่ากันที่หลายท่านพูดมาก็เห็นด้วย การเอา fact มาพิจารณา
	<ul style="list-style-type: none"> การควบคุมหรือไม่ควบคุมในฐานะประชาชนคนที่ใช้บริการเครือข่ายมือถือต่าง ๆ ไม่ได้ว่าจะควบคุมหรือไม่ แต่สนใจที่ว่าบริการมีคุณภาพและมีค่าบริการที่ถูกหรือไม่ เพราะฉะนั้น กสทช. เป็นตัวแปรสำคัญที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพการให้บริการ มีผลต่อความพึงพอใจของผู้บริโภค ในการกำหนดมาตรฐานในการให้บริการกับผู้บริโภค อย่างนี้มันถึงจะเป็นธรรม ไม่ว่าจะมีส่วนเล่นหรือผู้แข่งขันในตลาดสักกี่คนก็ราย
	<ul style="list-style-type: none"> การใช้ดุลยพินิจของ กสทช. ยึดประโยชน์ของประชาชนเป็นที่ตั้ง ยึดประโยชน์ของประเทศชาติเป็นที่ตั้ง โดยเสนอแนะให้คั่นหางานวิจัย factor of effecting to the service quality หรือ satisfaction ในเรื่องของความพึงพอใจของผู้บริโภคเพิ่มเติมได้
	<ul style="list-style-type: none"> ผู้ประกอบการทางร้านสามารถลดต้นทุนในการ stock สินค้า จากเดิมที่ทางร้าน stock ไว้ 3 ก็อาจจะเหลือ 2 ทำให้มีเงินทุนในการหมุนเวียนในร้าน
	<ul style="list-style-type: none"> ส่วนของผู้บริโภค ส่วนตัวใช้บริการของ Dtac ซึ่ง 5G ยังไม่ครอบคลุม แต่ถ้ารวมตัวกันก็จะสามารถใช้ 5G ที่ดีขึ้นและคาดว่าจะการรวมกันครั้งนี้ก็จะเป็นผลดีต่อทั้งผู้บริโภคและก็ผู้ประกอบการ
	<ul style="list-style-type: none"> ถ้า truemove กับ Dtac ได้ร่วมธุรกิจกัน ผู้ใช้บริการของ true และ Dtac ต่างก็จะได้รับบริการที่ครอบคลุมสัญญาณที่เพิ่มขึ้นจากบางพื้นที่ที่มีเพียงแค่สัญญาณของเจ้าใดเจ้าหนึ่ง
	<ul style="list-style-type: none"> เมื่อร่วมธุรกิจกันแล้วคาดว่าจะได้รับสัญญาณในพื้นที่ที่มีทั้งสองเจ้าที่มีสัญญาณ จึงคิดว่าหลังร่วมธุรกิจกันแล้วก็จะได้รับบริการที่ดียิ่งขึ้นอย่างแน่นอน
ภาคประชาชน	<ul style="list-style-type: none"> ได้ผลกระทบจากการทวงหนี้เป็นเท่าไร ถ้าประชาชนหลายๆ คน ได้รับผลกระทบเหมือนกัน กสทช. มีการดำเนินการอย่างไร ถ้าอำนาจหน้าที่ของ กสทช. มีแค่ไหน ท่านจะช่วยเหลือประชาชนส่งต่อหน่วยงานอื่นได้หรือไม่

กลุ่ม	ความเห็น
	<ul style="list-style-type: none"> ■ ตามประกาศ กสทช. เรื่อง มาตรการกำกับดูแลการรวมธุรกิจในกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. 2561 จะเกี่ยวข้องกับอีกสองประกาศ คือ ประกาศ กทช. เรื่อง มาตรการเพื่อป้องกันมิให้มีการกระทำอันเป็นการผูกขาดหรือก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรมในการแข่งขันในกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. 2549 กับประกาศ กสทช. เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการพิจารณา กำหนดผู้มีอำนาจเหนือตลาดในกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. 2557
	<ul style="list-style-type: none"> ■ ประกาศ กทช. เรื่อง มาตรการเพื่อป้องกันมิให้มีการกระทำอันเป็นการผูกขาดหรือก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรมในการแข่งขันในกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. 2549 เกี่ยวเนื่อง เพราะว่าการประกาศ กสทช. เรื่อง มาตรการกำกับดูแลการรวมธุรกิจในกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. 2561 บอกว่าการรายงานตามประกาศ กสทช. เรื่อง มาตรการกำกับดูแลการรวมธุรกิจในกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. 2561 ถือเป็น การขออนุญาตตามประกาศ กทช. เรื่อง มาตรการเพื่อป้องกันมิให้มีการกระทำอันเป็นการผูกขาดหรือก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรมในการแข่งขันในกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. 2549 ส่วนประกาศ กสทช. เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการพิจารณา กำหนดผู้มีอำนาจเหนือตลาดในกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. 2557 เกี่ยวข้องถ้ามีผลกระทบให้ กสทช. มีอำนาจกำหนดเงื่อนไขหรือมาตรการเฉพาะสำหรับผู้มีอำนาจเหนือตลาด
	<ul style="list-style-type: none"> ■ ดังนั้นอาจฝากเรียนทางอนุกรรมการให้ไปปรับปรุงประกาศที่เกี่ยวข้องให้ครบทั้งสามฉบับ จะได้ไม่เกิดความสับสนว่า พิจารณาประกาศฉบับเดียว แต่จริงๆ เวลาพิจารณาต้องพิจารณาทั้งสามฉบับส่วนฉบับไหนเกี่ยวข้องโดยตรงก็ดำเนินการไปก่อน
	<ul style="list-style-type: none"> ■ ฝากสำนักงานลองปรับการนำเสนอในรอบหน้าให้ครบถ้วนทุกประกาศ จะได้ไม่เกิดคำถาม
	<ul style="list-style-type: none"> ■ จากประกาศ กสทช. เรื่อง มาตรการกำกับดูแลการรวมธุรกิจในกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. 2561 มีผลให้ไปยกเลิกประกาศ กทช. เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการการควบรวมและการถือหุ้นไขว้ในกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. 2553
	<ul style="list-style-type: none"> ■ หัวใจสำคัญของประกาศ กทช. เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการการควบรวมและการถือหุ้นไขว้ในกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. 2553 ก็คือ เมื่อดำเนินการครบถ้วนแล้ว ต้องได้รับอนุญาตจาก กสทช. ก่อนถึงจะมีการควบรวมได้ เมื่อมีการยกเลิกประกาศ กทช. เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการการควบรวมและการถือหุ้นไขว้ในกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. 2553 แล้วมาใช้ประกาศ กสทช. เรื่อง มาตรการกำกับดูแลการรวมธุรกิจในกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. 2561 เมื่อดำเนินการครบถ้วนแล้ว ให้ถือว่าเป็นการขออนุญาต ก็สามารถมองได้สองประเด็น ในเชิงบวกคือ ส่งเสริมการควบรวมเพื่อให้เกิดความสะดวกรวดเร็วในการประกอบธุรกิจ ถ้ามองในแง่ลบสำหรับผู้ใช้บริการก็คือ ทางเลือกใช้บริการน้อยลง

กลุ่ม	ความเห็น
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ผลของการควมรวมจากสามเหลือสอง ผู้บริโภคถ้าไม่พอใจที่ใช้อยู่ ก็ต้องไปอีกรายหนึ่ง เพราะเหลือแค่สอง และมีข้อกังวลว่าจากสองรายก็อาจจะสามารถควมรวมเหลือหนึ่ง รายได้ ซึ่ง กสทช. อาจจะแย้งว่าเป็นไปไม่ได้ เพราะว่าจะเป็นการผูกขาดในตลาด ▪ การจัดประชุมวันนี้และต่อไปอีกสองครั้ง กสทช. จะนำความเห็นที่ไม่เห็นด้วยกับการควมรวมไปแก้ไข ก่อนที่จะมีการให้บริการของบริษัทที่ควมรวมหรือไม่ หรือว่าจัดเพื่อให้ มั่นครบถ้วนขบวนความตามกฎหมาย
ช่องทางที่ 2 แสดงความคิดเห็นผ่านข้อความใน webex	
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ จากมุมมองของผู้ให้บริการต่างประเทศเห็นว่าการรวมธุรกิจจะเป็นประโยชน์ต่อประเทศไทยในด้านของการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันกับต่างประเทศ ▪ การรวมธุรกิจจะเป็นการประหยัดต้นทุนการบริหารและการลงทุนในบางภาคส่วน ซึ่งการประหยัดดังกล่าวจะเป็นประโยชน์ต่อผู้ใช้บริการในด้านของคุณภาพการให้บริการต่อไป
ช่องทางที่ 3 แสดงความคิดเห็นผ่านทางอีเมล	
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ การควมรวมส่งผลต่อการเข้าสู่ตลาดของผู้ให้บริการ MVNO รายใหม่ ▪ การควมรวมทำให้ผู้ให้บริการ MVNO มีทางเลือกน้อยลง เพราะโดยปกติมีเพียงบริษัท NT ที่เปิดให้ผู้ประกอบการ MVNO ให้บริการบนคลื่นความถี่ได้ โดยแม้จะมีการกำหนดให้ผู้ให้บริการ MNO แบ่ง capacity ให้ผู้ประกอบการ MVNO ร้อยละ 10 แต่ผู้ให้บริการอย่าง AIS, TRUE, และ Dtac ต่างตั้งกำแพงราคาที่สูงและให้บริการ sub-brand เป็นของตนเอง ▪ การควมรวมทำให้อำนาจในการต่อรองของผู้ให้บริการ MVNO/MVNA น้อยลง ▪ NT จะต้องคืนคลื่นความถี่ 850 MHz, 2100 MHz, 2300 MHz ให้ กสทช. ในอีก 2 ปีครึ่ง-3 ปีนี้ ในขณะที่ยังไม่มีแผนการใดๆ กับคลื่นที่เพิ่งประมูลมาได้ ทำให้มีความไม่แน่นอนสำหรับผู้ประกอบการ MVNO ▪ หากมีการอนุญาตให้ควมรวม สมควรต้องมีมาตรการเฉพาะสำหรับผู้ให้บริการ MVNO ด้วย ▪ การรวมธุรกิจจะทำให้ลูกค้าที่ใช้ Dtac จะสามารถใช้สัญญาณของ TRUE ได้ จึงเป็นผลดีต่อผู้บริโภคที่อยู่ในพื้นที่ที่สัญญาณของ Dtac เข้าไม่ถึง ▪ กสทช. ช่วยคุมราคาอยู่แล้ว จึงไม่น่าเป็นห่วง ▪ การเข้าถึงสัญญาณเครือข่ายดีขึ้น เสาสัญญาณเพิ่มมากขึ้น และทำให้ลูกค้า Dtac ได้ใช้สัญญาณ 5G ของ TRUE ได้ด้วย ▪ ลูกค้าจะได้ประโยชน์จากจำนวนคลื่นความถี่และแบนด์วิธที่เพิ่มมากขึ้น สามารถใช้คลื่นความถี่ที่ค่ายเดิมไม่มี ลูกค้า TRUE และ Dtac สามารถใช้คลื่นที่อีกค่ายหนึ่งมีได้

กลุ่ม	ความเห็น
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ มีศูนย์ให้บริการลูกค้าเพิ่มมากขึ้นหลังการควบรวม ▪ ลูกค้าของทั้งสองค่ายสามารถใช้สิทธิพิเศษที่อีกค่ายหนึ่งมี เช่น ห้องรับรอง VIP และบริการเสริมอื่นๆ เช่น อินเทอร์เน็ตบ้าน TRUE ID TRUE VISIONS ▪ หลังการควบรวม บริษัทที่เกิดใหม่จะมีความสามารถในการแข่งขันใกล้เคียงกับ AIS ทำให้การแข่งขันเพิ่มมากขึ้น ลูกค้าจะได้โปรโมชั่นและประโยชน์มากขึ้น ▪ ราคาจะไม่เพิ่มสูงขึ้นหลังการควบรวม เพราะต้องอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของ กสทช. ▪ ต้นทุนผู้ให้บริการลดลงหลังการควบรวม ทำให้ลูกค้าได้รับประโยชน์จากการนำเงินทุนไปลงทุนในการพัฒนาบริการใหม่ ▪ ผู้บริโภคสามารถใช้บริการของผู้ประกอบการอย่างไม่สะดุด เนื่องจากบริษัทใหม่จะมีความแข็งแกร่งในการพัฒนาคุณภาพเครือข่ายมากขึ้น และสามารถรองรับการเติบโตของการใช้งานข้อมูลมากขึ้น ▪ หลังการควบรวม ผู้เล่นทุกรายในตลาดพร้อมปรับตัวเข้าสู่การเป็นบริษัทเทคโนโลยีและมีขีดความสามารถเพิ่มมากขึ้น มีการสนับสนุนบริษัท Startup รุ่นใหม่ ทำให้ลูกค้าได้รับบริการดิจิทัลมากมายในราคาที่ถูกลง ▪ มีการตั้งข้อสังเกตว่าบริษัทในตลาดมีการปรับตัวอยู่ตลอด เช่น การควบรวมของ CAT และTOT การปรับโครงสร้างผู้ถือหุ้นของ AIS การควบรวมระหว่าง TRUE และ Dtac ก็เช่นกัน รัฐจึงควรมีการปฏิบัติอย่างเท่าเทียม มิใช่กีดกันรายใดรายหนึ่ง ▪ มีข้อเสนอแนะว่ายังอยากให้ผู้ประกอบการแยกซิมของ TRUE และ Dtac เช่นเดิม เพราะสะดวกต่อลูกค้าชาวต่างด้าวมากกว่า โดยลูกค้ากลุ่มนี้คุ้นเคยกับ Dtac มากกว่า ▪ การควบรวมจะทำให้ผู้ควบรวมมีเงินลงทุนมากขึ้น และนำมาใช้พัฒนาสัญญาณและบริการ และจะส่งผลดีต่อตัวแทน เพราะลูกค้าต้องการใช้ซิมสัญญาณดี บริการดี ▪ ไม่กระทบต่อการแข่งขัน เพราะมีซิม my ของ CAT อยู่ แต่ไม่ค่อยมีการทำการตลาด
ประชาชน	<ul style="list-style-type: none"> ▪ การรวมธุรกิจทำให้เกิดการผูกขาด ไม่มีตัวเลือกให้กับประชาชน สินค้าที่เกี่ยวข้องราคาสูงขึ้น ▪ การรวมธุรกิจทำให้ผู้ขอควบรวมมีจำนวนผู้ใช้บริการมากกว่า AIS ทำให้ผู้ให้บริการที่รวมธุรกิจมีส่วนแบ่งการตลาดสูงกว่าและมีอำนาจเหนือคู่แข่ง ▪ จำนวนคู่แข่งที่น้อยลงทำให้การกำหนดราคาไร้คู่แข่ง มิใช่การแข่งขันโดยเสรี ▪ การรวมธุรกิจทำให้เกิดการผูกขาด มีผู้เล่นรายใหญ่เพียง 2 ราย ประชาชนจะถูกเอาเปรียบ ▪ กสทช.ควรให้มีผู้เล่นหลายรายและเกิดการแข่งขัน ประชาชนจึงจะได้ประโยชน์

กลุ่ม	ความเห็น
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ที่ผ่านมา ผู้ขอควรวมรายหนึ่งมีการดำเนินธุรกิจแบบผูกขาด กีดกัน กินรวบในตลาดอื่น ทำให้ผู้ประกอบการรายย่อยไม่สามารถเติบโตหรือแข่งขันได้ ▪ แนะนำให้ กสทช. ทำวิจัยพร้อมประชาพิจารณ์ เพื่อรับฟังเสียงส่วนใหญ่ของผู้บริโภค ▪ นอกจากผลกระทบต่อผู้ประกอบการรายย่อยและประชาชนแล้ว กสทช. จะได้รับผลกระทบจากการแข่งขันที่น้อยลงในการประมูลคลื่น ทำให้รัฐมีรายได้น้อยลงได้ ▪ หากมีการควรวม ผู้บริโภคจะต้องรับภาระมากขึ้น ▪ ผู้บริโภคไม่มีทางเลือก คุณภาพจะแย่งเพราะขาดการแข่งขัน ▪ ข้ออ้างเรื่อง OTT กับ startup ไม่สามารถนำมาเป็นข้ออ้างในการรวมธุรกิจได้ ▪ การควรวมทำให้มีความครอบคลุมด้านสัญญาณมากขึ้น ผู้บริโภคไม่จำเป็นต้องย้ายค่ายเพราะข้อจำกัดด้านสัญญาณอีก ▪ ผู้แสดงความเห็นตั้งข้อสังเกตมายัง กสทช. ว่าการควรวมอาจขัดต่อหลักการและสัญญาในการจัดสรรคลื่นความถี่ของ กสทช. โดยการควรวมอาจขัดต่อหลักการประมูลคลื่น การบริหารงานของเอกชนอาจผิดต่อสัญญา ซึ่งเอกชนต้องคืนคลื่นความถี่และชดใช้ค่าเสียหาย หรือควรมีการคืนคลื่นความถี่และเปิดประมูลใหม่ ▪ การควรวมทำให้เหลือผู้ให้บริการรายใหญ่เพียง 2 ราย ทำให้ผู้บริโภคมีตัวเลือกน้อยลง ▪ หากในอนาคตมีการควรวมอีก จะเหลือผู้ให้บริการรายใหญ่เพียงรายเดียว ▪ มีคำถามฝากถึง กสทช. เรื่องแนวทางการนำความเห็นในการประชุมไปใช้ หรือจัดการประชุมให้ครบถ้วนตามกระบวนการเท่านั้น
ช่องทางที่ 4 แสดงความคิดเห็นผ่าน facebook	
ประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการควรวมกิจการ	
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ กสทช. บังคับให้ OTT จ่ายเงินให้ผู้ประกอบการ TRUE Dtac AIS ได้หรือไม่ ในฐานะใช้โครงข่าย ▪ ดูจากภาพ (นำเสนอในที่ประชุม) ก็สมควรให้รวมธุรกิจ จะได้สู้กับ AIS ได้อย่างสมน้ำสมเนื้อ ▪ ไม่กังวลว่าหลังควรวมจะมีผลกระทบทำให้ราคาค่าบริการสูงขึ้น เพราะมี กสทช. กำกับดูแลอยู่ และยังมี AIS เป็นคู่แข่ง ถ้าขึ้นราคา ผู้ใช้บริการยังมีทางเลือกไปใช้ AIS ได้ ▪ รวมธุรกิจกันก็ดี น่าจะมีเทคโนโลยีใหม่ ๆ เกิดขึ้นจากการลงทุนร่วมกัน ▪ เป็นผู้ใช้บริการ Dtac อยากให้รวมธุรกิจกัน ▪ ประเด็นที่คิดว่าเหลือผู้เล่น 2 รายจะไม่เกิดการแข่งขัน ไม่จริงเสมอไป ▪ ยกตัวอย่างตลาด CPU มีผู้เล่นเหลือแค่ intel และ AMD

กลุ่ม	ความเห็น
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ตลาด VGA มีผู้เล่นเหลือแค่ Nvidia และ Radeon ก็ยังสามารถแข่งขันกันอย่างรุนแรง และไม่ใช่เพียงแข่งขันในประเทศ แต่แข่งขันกันในระดับโลก
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ค่าประมวลของประเทศไทยแพงที่สุดในโลก ผู้เล่นรายใหม่ไม่สามารถเกิดขึ้นได้ คนที่ครองตลาดก็จะยิ่งแข็งแกร่งขึ้น ผิดตั้งแต่กระดุมเม็ดแรก พอผู้ประกอบการจะปรับตัว กสทช. ก็มีข้อจำกัดมากมาย เหมือนถ่วงไม่ให้ผู้ประกอบการเดินหน้าได้
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ถ้าไม่อนุญาตให้รวมธุรกิจ สุดท้าย Dtac คงต้องถอนตัวออกจากตลาดเหมือนบริษัทต่างชาติรายอื่น
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ การแข่งขันที่มีผู้เล่นมารายกก็ดี แต่ควรพิจารณาคุณภาพการแข่งขันของผู้ประกอบการด้วย หากมีผู้นำตลาดที่ใหญ่มาก ผู้ประกอบการระดับรองคงไม่อยากสู้ ทำให้ไม่ลงทุนเพิ่ม หรือลงทุนแค่เพียงรักษารฐานลูกค้าไว้เท่านั้น
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ตลาดโทรศัพท์เคลื่อนที่จะกลายเป็น Duopoly คือมีผู้ให้บริการรายใหญ่สองราย จากเดิมที่มีผู้ให้บริการรายใหญ่เพียงรายเดียว
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ในฐานะลูกค้า Dtac หวังว่าการควบรวมจะทำให้บริการและสัญญาของ Dtac ดีขึ้น
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ จากสถานการณ์เศรษฐกิจและพฤติกรรมผู้บริโภคยุคใหม่ และผู้ ประกอบการที่มาใช้ประโยชน์บนโครงข่ายโทรคมนาคม เช่น กลุ่ม OTT ทำให้ผู้ประกอบการต้องปรับตัว จึงเห็นด้วยกับการรวมธุรกิจที่ TRUE และDtac พยายามปรับตัวเพื่อให้สามารถประกอบธุรกิจต่อไปได้ และคาดหวังว่าการพัฒนาระบบดิจิทัลจะทำให้เกิดนวัตกรรมใหม่
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ การรวมธุรกิจทำให้เกิดการแข่งขันกันมากขึ้น จะดีต่ออุตสาหกรรมทั้ง ระบบ ไม่ใช่แค่ผู้บริโภคหรือแค่นิคมติเรื่องราคาเท่านั้น
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ การรวมธุรกิจจะช่วยส่งเสริมศักยภาพของสตาร์ทอัพหรือธุรกิจรายเล็ก
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ หากพิจารณาภาพกว้างในตลาดโลก อุตสาหกรรมเทคโนโลยีแค่เข้าไปแค่วันเดียวก็โดนคู่แข่งนำหน้าแล้ว ดังนั้น กสทช. ต้องคิดให้ถี่ถ้วน ควรส่งเสริมไม่ใช่ขัดขวางการลงทุน เพราะวันนี้คู่แข่งประเทศไทยไม่ใช่คนไทยด้วยกัน แต่คือต่างชาติ
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ประเทศไทยต้องการเป็นศูนย์กลางดิจิทัลคงเป็นไปได้ยาก หากรัฐบาลไม่ช่วยปลดล็อคขีดจำกัดของผู้ประกอบการในส่วนนี้ เพราะ OTT นับวันจะ ใหญ่โตขึ้นเรื่อย ๆ และได้ Big Data ของคนไทย
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ การควบรวมทำให้เหลือผู้เล่นรายใหญ่สองราย อาจเกิดการฮั้วราคากันได้
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ถ้าเหลือผู้ให้บริการเพียง 2 ราย ทำให้ผู้บริโภคไม่สามารถต่อรองกับผู้ให้บริการได้
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ถ้าคุณภาพบริการลดลง มีการบังคับขายพ่วง แพ็กเกจไม่เป็นประโยชน์ เพราะมีผู้ให้บริการเหลือเพียง 2 ราย กสทช. จะทำอย่างไร และประชาชนสามารถเรียกร้องจากใครได้บ้าง
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ตอนนี้ตัวเลือกผู้ให้บริการก็เหลือน้อยแล้ว ควรปล่อยให้มีการรวมธุรกิจหรือ

กลุ่ม	ความเห็น
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ จำนวนผู้ประกอบการ ยังมีมากรายก็ยิ่งดีต่อลูกค้า
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ การแข่งขันของผู้ให้บริการเครือข่ายเหลือน้อยราย ผู้บริโภคได้ประโยชน์อะไร
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ถ้าควรวบธุรกิจได้ง่ายแบบนี้ มีแต่ข้อเสียต่อผู้บริโภค แทนที่จะลดค่าครองชีพหรือมีการแข่งขันกันด้านราคา
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ แทนที่จะสนับสนุนให้มีผู้เล่นเข้ามาในตลาดมากขึ้น เพื่อเพิ่มการแข่งขันและเป็นประโยชน์ต่อผู้บริโภค แต่กลับปล่อยให้มีการควบรวมกิจการ
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ กสทช. จะรับผิดชอบอย่างไร หากควรวมแล้วทำให้ตลาดโทรคมนาคมไทยถอยหลังไปเหมือนปี 2547 ที่มีผู้ให้บริการ 2 ราย การแข่งขันน้อย บริการไม่เป็นมิตรกับผู้ใช้
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ วิธีพัฒนาที่ดีที่สุด คือการเปิดกว้างสนามแข่งขัน ไม่ใช่สนับสนุนการผูกขาด
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ไม่อยากให้ควรวม เพราะทางเลือกจะน้อยลง กลายเป็นการผูกขาด ประชาชนไม่ได้ประโยชน์
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ผู้บริโภคมีสิทธิเลือกใช้สินค้าและบริการ ดังนั้น บริการควรมีความหลากหลาย
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ไม่อยากให้ควรวมเพราะทางเลือกจะเหลือน้อยลง กลายเป็นผูกขาด ประชาชนไม่ได้ประโยชน์
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ผลการศึกษาใน 25 ประเทศ พบว่าเมื่อผู้เล่นลดลง จะทำให้ราคาค่าบริการสูงขึ้น ร้อยละ 20
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ควรวม = ผูกขาด
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ การควรวมธุรกิจสามารถทำได้ถ้าเกิดประโยชน์ต่อผู้บริโภค แต่การควรวมครั้งนี้ทำให้เกิดการผูกขาด เหลือผู้ให้บริการรายใหญ่ในตลาดแค่ 2 ราย
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ที่ผ่านมา พบปัญหาข้อมูลส่วนบุคคลที่ผู้บริโภคถูกหลอกลวงจากการเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล หากมีการควรวมจะมีผลกระทบต่อผู้บริโภคอย่างมากในการนำข้อมูลส่วนบุคคลไปใช้โดยไม่ได้รับอนุญาต จึงไม่ควรให้ควรวมในครั้งนี้
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ร้านค้าขายซิม บัตรเติมเงิน ก็จะไม่มีความจืดจางกับผู้ประกอบการ
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ไม่เห็นด้วย เพราะผู้เสนอขอควรวมเป็นเจ้าของธุรกิจหลายประเภท ธุรกิจสื่อสารเป็นปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งในการดำเนินชีวิตและธุรกิจ การควรวมส่งผลโดยตรงต่อการแข่งขันโดยรวม ทำให้คุณภาพบริการแย่งลง ประชาชนไม่มีทางเลือก และไม่มีโอกาสที่ผู้แข่งขันรายใหม่จะเข้าสู่ตลาดได้
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ถ้าเหลือผู้ประกอบการ 2 ราย จะทำให้เงินประมูลเข้ารัฐน้อยลง ถ้ามีผู้ประกอบการ 3 ราย จะแข่งขันกันประมูลมากกว่า
	<div style="background-color: black; width: 100px; height: 20px; margin: 0 auto;"></div>

กลุ่ม	ความเห็น
	<div style="background-color: black; width: 100%; height: 15px; margin-bottom: 5px;"></div> <div style="background-color: black; width: 100%; height: 15px; margin-bottom: 5px;"></div> <ul style="list-style-type: none"> ■ การควบรวมทำให้เกิดบริการที่ดีขึ้นได้อย่างไร มีแต่ราคาแพงขึ้น บริการแย่ง ■ การมีผู้ค้ามากรายยอมเป็นประโยชน์ต่อประชาชน ดังนั้น กสทช. จะเห็นแก่ประชาชนหรือเห็นแก่ผลประโยชน์ของนักธุรกิจ ■ HHI คือ ดัชนีชี้วัดการผูกขาดหรือการกระจุกตัวกันของผู้เล่นในตลาดใดตลาดหนึ่ง กรณีนี้ถ้าควบรวมกันสำเร็จ ค่า HHI พุ่งเกินพิกัดคำว่าผูกขาดไป ■ ตอน NT (CAT กับ TOT รวมกัน) ทำให้ดัชนีค่า HHI ติดตัวอยู่ที่ 3429 และถ้าหาก TRUE และ Dtac รวมธุรกิจกัน คาดว่าค่า HHI จะพุ่งสูงถึง 4706 ■ ถ้าเหลือผู้ให้บริการ 2 รายใหญ่ อย่างหวังว่าเศรษฐกิจจะเติบโต ผู้เล่นรายใหม่ไม่มีวันเข้าสู่ตลาดได้แน่นอน
ประเด็นทั่วไป	
	<ul style="list-style-type: none"> ■ ประกาศเรื่องควบรวม มีการกำหนดเวลาไว้ชัดเจน ถ้า กสทช. ไม่ปฏิบัติตามถือว่าผิดหรือไม่ ■ ผู้เล่นรายใหม่เข้ามาไม่ได้เนื่องจากถูกสกัดตั้งแต่ราคาใบอนุญาตที่ กสทช. ตั้งขึ้นมาแล้ว แพงมาก รายใหม่นอกจากเข้ามาในรูปแบบ MVNO แล้ว ก็ไม่น่าจะมีใครจ่ายไหว ■ ผู้เล่นรายใหม่เกิดยาก เพราะอุตสาหกรรมโทรคมนาคม ถ้าทุนไม่หนาพอ ก็จะสู้ยาก ดังนั้น ควรสนับสนุนให้ NT เข้าสู่การแข่งขันให้ได้ เพราะมีความพร้อมอยู่แล้ว และถือครองคลื่นความถี่จำนวนมาก ■ การพิจารณาเลขหมายโทรศัพท์ที่ active ต้องพิจารณาลึกลงไป เนื่องจากบางเลขหมายมีการเปิด แต่ไม่ใช้งาน ก็ไม่ได้สร้างรายได้ให้ผู้ประกอบการ ดังนั้น ไม่ควรวัดจากจำนวนเลขหมายโทรศัพท์ แต่ควรวัดจากการจัดเก็บรายได้ ■ หาก TRUE และ Dtac รวมธุรกิจกันได้จริง กว่าจะฟอร์มทีมได้คงอีกประมาณ 2-3 ปี ซึ่งตอนนั้น กสทช. คงประกาศประมูล 6G คงมีแต่ AIS ที่มีทุนมากพอที่จะเข้าร่วมประมูล กลายเป็นแข่งขันคนเดียวเป็นผู้ครองตลาด ดังนั้น กสทช. ควรคำนึงถึงด้านการแข่งขันในอนาคตด้วย ■ การฮั้วราคา จะเกิดขึ้นหรือไม่ ขึ้นอยู่กับ กสทช. ที่จะควบคุม และ AIS จะเล่นด้วยหรือไม่ ถ้า AIS ไม่รวมด้วย การแข่งขันน่าจะดุเดือดขึ้น เพราะมีศักยภาพระดับเดียวกัน แต่หวังว่าจะไม่เกิดการฮั้วขึ้น ■ อยากให้ไฟกัธุรกิจที่ TRUE และ Dtac จะรวมกันให้ชัดเจนว่ามีอะไรบ้าง และไฟกัเจาะจงเฉพาะที่ได้รับผลประโยชน์โดยตรง ไม่ควรกล่าวถึงธุรกิจที่ไม่เกี่ยวข้อง เนื่องจากทำให้ผู้ที่ไม่ทราบข้อเท็จจริงเพียงพอเกิดความเข้าใจผิดได้

กลุ่ม	ความเห็น
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ เสนอให้ สำนักงาน กสทช. แสดงตัวเลขค่า HHI เปรียบเทียบก่อนหลังรวมธุรกิจในแต่ละตลาดด้วย
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ประเด็นที่ควรพิจารณาควรเน้นเรื่องการออกมาตรการอย่างไรมากกว่าการแสดงความเห็นว่าไม่ให้ควบรวม เนื่องจากกฎหมายไม่สามารถห้ามได้
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ขอให้ทาง กสทช. สรุปรวมของใบอนุญาต คลื่นความถี่ที่ครอบครอง ทั้งก่อนและหลังการควบรวม และถ้ามีการประมูลใบอนุญาตใหม่ การแข่งขันในการประมูลก่อนและหลังควบรวมจะเป็นอย่างไร ผลประโยชน์ที่รัฐและประชาชนได้รับเป็นอย่างไร
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ เรื่องจำนวนผู้ประกอบการลดลงหรือการเข้าสู่ตลาดได้ยาก ไม่ใช่ความรับผิดชอบของเอกชนหรือผู้ประกอบการ ควรเป็นหน้าที่ของ กสทช. หรือผู้มีอำนาจหน้าที่ภาครัฐที่ต้องมีวิธีการทำให้ผู้ประกอบการรายใหม่เข้าสู่ตลาดได้ง่ายขึ้น ลดอุปสรรคการเข้าสู่ตลาดในเรื่องต้นทุน
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ประกาศ กสทช. เรื่องมาตรการรวมธุรกิจฯ ปี 61 ใช้ตอนควบรวม CAT และ TOT แต่พอ TRUE และ Dtac จะควบรวมกัน ถ้าจะมาแก้ไขประกาศต้องใช้มาตรฐานเดียวกัน เพราะถือว่าเป็นอุตสาหกรรมเดียวกัน